

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 197 - MAIG DE 1997

En reconeixement a l'OCB d'Algaida

amb motiu del XXV aniversari de la seva creació

35 anys

I Trobada de l'Obra Cultural Balear

Lliurat a Lluç, dia 13 d'abril de 1997

El secretari,

Francesc Bujosa

El president,

Antoni Mir

EDITORIAL

AQUEST PAÍS NO SAP PLOURE

Semblava que enguany no hauriem de parlar de l'aigua, aquest líquid que tants maldecaps ens ocasiona, sobretot quan escasseja. Enguany havíem començat molt bé i des del setembre fins al gener vàrem tenir cada dia unes plogudes abundants, generoses, no de torrentada, constants; arribaren a queixar-se el pagesos perquè moltes finques, les de terra més bona, no es podien sembrar pel blan que hi havia.

Però es ben vera que no es pot dir blat fins que no està dins el sac i ben fermat. Va començar el febrer i s'estruncaren les pluges; una trentena de litres a mitjans d'abril és tota l'aigua que ha caigut en tres mesos (febrer-març-abril), uns mesos que solem ser de plogudes i brusques assegurades; a més és una aigua necessària pels sembrats, la que assaona l'anyada i la fa abundosa. A hores d'ara la majoria de camps fan pena, amb blats, ordis i civades sense granar que no alcen ni un pam, sembrats que ja són irrecuperables. En fi, un mal any pels nostres -(pocs)- pagesos.

Esperem que ploqui abans de l'estiu i que els aqüífers es puguin refer un poc perquè, si no és així, perilla que tenguem problemes de subministrament d'aigua i que l'estiu es faci llarg.

Passant a un altre tema, voldriem dir unes paraules de Sa Plaça. Com que hem estat crítics amb la reforma que s'hi ha fet, és ben just que ara elogiem aquelles coses que ens agraden. Consideram un encert l'elecció de les faroles com també els arbres que s'hi han plantat, uns lladoners de bona presència; sembla que si es cuiden com pertoca en pocs anys poden arribar a ser esponerosos. El cert és que la fesomia de Sa Plaça ha canviat per a bé i no té ja aquell aspecte desolat - i desolador - que criticàvem amb esperit constructiu però, val a dir-ho, un poc precipitadament. Encara hi ha molt per fer, però és bó que es comenci amb bon peu.

LA NOSTRA PORTADA: *A la trobada de l'Obra Cultural Balear que se celebrà a Lluç la nostra Delegació va rebre un diploma amb motiu del seu vint-i-cinquè aniversari. Hem considerat adient que aquest mes ocupàs la portada.*

Bolletí de l'Obra Cultural d'Algaida

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Tf: 66 50 42 / 27 25 76

Fax 66 56 79

Imprimeix: Tirrena, SA. Manacor

Tf 55 52 12

Dirigeix: Delfi Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Col·laboren: Víctor Andreu, Biel Bibiloni, Jaume Falconer, Miquel Fiolet, Jaume Jaume, Catalina Martorell, Miquel Molleta, Antònia Ma. Mulet, Joan Mulet, Pere Mulet, Víctor Mulet, Xesc Oliver, Biel Sastre, Miquel Serra, Joan Trobat, Guillem Vanrell, Agrupació fotogràfica d'Algaida.

ES SAIG només es responsabilitza de l'Editorial.

CALAIX DE SASTRE

MODEL DE CERTIFICAT

L'Excel·lentíssima Senyora Maria Antònia Munar i els Excel·lentíssims Senyors Damià Ferrà Pons, Maurici Rovira, Eberhard Grosske i Pep Gonella CERTIFIQUEN

Que el senyor o senyora ..... (*posau-hi el nom i llinatges*) ha participat amb grau d'aprofitament (*vegeu més avall la taula d'equivalències*)

- màxim
- normalet
- ni fu ni fa

en les excels celebracions de la Gran Diada Nacional Postissa Mallorquina del 12 de Setembre de ..... (*posau-hi l'any*).

I així mateix fan constar que, segons manifestacions espontànies de l'esmentat senyor / de l'esmentada senyora (*barrau el que procedeixi*), ha participat en tan magna festivitat pels següents motius (*posau totes les X que calguin*):

- Com a bon espanyolista que és, festeja que només falti un mes per al *GRAN DÍA DE LA HISPANIDAD*
- Com a bon anticatalanista que és, celebra que encara falti un any (menys un dia) perquè els catalanots no tornin a empenyar amb la seva diada de m...
- Perquè, com diu la nostra història, pel setembre fa més calor que pel desembre.
- Perquè, com diu el nostre refranyer, pel desembre fa més fred que pel setembre.
- Només falten un parell de jornades perquè els al·lots tornin a escola i deixin d'embossar tot el dia.
- L'estiu que ara acabam no ha anat malament i hem guanyat un duret (tot i que podria haver anat millor, és clar, perquè som una gent que sempre mira cap amunt).
- Ben aviat podrem menjar el primer botifarró i beure un bon vinet jove de la terra.
- Encara queden dues setmanes bones de disfrutar de les nostres meravelloses platges.
- Fa ..... (*l'organització vos en donarà la quantitat exacta*) dies que Carles Moyà va fer segon en un gran torneig de tennis.
- Tenim els hotels i l'aeroport més xulos d'Europa.
- ..... (*posau el que vulgueu*)

I perquè el portador / la portadora (*barrau el que procedeixi*) pugui exhibir el present document allà on calgui com a prova de la seva mallorquinitat, l'Excel·lentíssima i els Excel·lentíssims abans esmentats signen aquest paper sense que els caigui la cara de vergonya a ..... de ..... de .....

(*Taula d'equivalències: entre 3 i 11 creus, aprofitament màxim; 2 creus, aprofitament normalet; menys de 2 creus, aprofitament ni fu ni fa*)

En Calaix i Desastre

M'HAN DIT QUE DIUEN

— Ja quasi no mos ne recordam perquè ha passat un mes, però convé comentar qualche cosa de la festa de La Pau, que és un dia ben assenyalat pels algaidins, i enguany fou declarat festa local pel nostre Ajuntament. Es va donar la paradoxa que el dilluns de Pasqua era dia feiner, i l'endemà festa. Bé, però del que volíem parlar és de les carrosses; els comentaris eren unànims: poques i molt magres. El que no ens ha sabut explicar ningú és el perquè d'aquesta magror, ja que els premis, en metàl·lic, eren semblants als d'altres anys. Un grupet de joves d'un poc més de vint anys comentaven que quan ells en feien, de carrosses, els premis eren pollastres, ensaimades i botelles de xampany (qualque vegada era "vino gasificado"), i sempre hi havien de posar dobbers dels seus per fer les carrosses. Això sí, les carrosses aconseguïen reunir la gent a Plaça, i són molts, i de cada any més, els qui hi van a peu.

Enguany el Jurat del Certamen Literari va declarar deserts els apartats d'investigació i de glosat (que és el que més interessa als algaidins). Sentírem qualche comentari en el sentit que això no havia agradat, que no era bo deixar desert el que la gent espera amb més interès. Hi ha opinions per a tots els gusts, però pensam, com degué pensar el Jurat, que la manera de mantenir el prestigi d'un certamen com aquest és exigir una qualitat a totes les obres premiades. Sembla que enguany la participació ha estat de les més altes en la història del certamen i, segons digueren, el nivell en poesia i narració fou molt bo.

Passarem a un altre tema, encara que també té relació amb el dia del pancaritat: hem sentit bastantes queixes de gent que es va despertar, encara fosca negra, pels coets i renou dels "quintos", que darrerament tant aquest dia com el dia de Sa Fira han agafat el costum d'armar un renouer abans de sortir el sol. Hi ha qui no ho pot consentir i hi posaria remei "a les males", i hi ha qui troba que "és cosa de joves". Un tema molt més seriós, relacionat amb el que comentam, és que el dia de La Pau es converteix en "el dia de beure molt" i després d'elles hores de bar el matí a Castellitx i s'horabaixa per Plaça resulta que al vespre es poden veure jovenets (i qualche joveneta) amb una bona "moixa", que no s'aguanten drets. I és un espectacle ben trist.

Els qui estan celebrant "a tope" els seus primers deu anys de vida són els de Titoieta Ràdio. Moltes vegades hem sentit comentar a veure si hi ha molta gent que escolta l'emissora local. No ho sabem, però suposam que ells en tenen qualche referència, i si continuen és perquè deuen tenir audiència. Bé, a lo que anàvem: el que no es pot negar és que tenen un alt poder de convocatòria per celebrar festes: el concert d'espirituals negres a l'església fou un èxit (ens digueren que aquest mateix concert a Lluçmajor va reunir manco de la meitat de gent que a Algaida). I del concert de s'Escorxador ens han dit que va arregar una gentada, gent jove sobretot, i que fou un èxit, encara que al final hi hagués nervis. Ens han explicat (i l'endemà va sortir als diaris de Ciutat) que els encarregats de l'ordre públic, després d'haver-los avisat un parell de vegades, per obligar-los a acabar el concert a l'hora fixada tallaren el corrent i es quedaren sense llum. Opinions sobre aquesta actuació: de tot tipus. Dos detalls: l'endemà el batle va desqualificar l'actuació dels municipals. Un altre detall: malgrat l'apagada de llum, la gent que assistia al concert es va comportar de manera molt civilitzada, cosa que hauria de ser normal, però que no sempre succeeix en casos així.

Parlant de celebracions, ens han dit que els vint-i-cinc anys de la Delegació de l'Obra Cultural Balear s'estan preparant amb molta il·lusió, sobretot després de la trobada del dia 13 a Lluc. Diuen que allà, a Lluc, els feren molt de cas als representants de la nostra Delegació. Els algaidins que hi anaren, que eren molts, en vengueren ben satisfets de la Trobada, no només pels parlaments i l'entrega de premis, sinó també per l'arròs brut que es menjaren (un poc alt d'espècies sí que ho era, ens han dit, llevava el fred). I pensau que ben aviat aquesta revista que teniu a les mans treurà al carrer el número 200; i no són moltes les revistes locals que arribin tan lluny, és una fita que s'ha de celebrar. Ja que darrerament aquest Sord no parla mai de sopars, proposa als responsables de la revista (sobretot als dels dobbers) que organitzin un bon sopar pels col·laboradors, que ja no se'n recorden del darrer...

La nostra Plaça ara ja comença a tenir l'aspecte que tindrà en haver acabat les obres, sobretot després de veure els bancs, les faroles i els arbres. Comentaris n'hi ha, i molts; ja sabeu que diuen que el xerrar és com el vent, que és mal d'aturar. Els polítics que van pel mig demanen opinió a tothom, però ells procuren no dir-hi la seva. És una bona tàctica, pròpia dels polítics, ja que es pot aprendre molt més escoltant que xerrant massa.

Una cosa que molta gent no entén, de cap manera, és que de moment ningú sap on han d'aparcar les bicicletes, motorets i motos: de moment n'hi ha damunt l'acera, als llocs dels cotxes, baix de l'acera... Així mateix és estrany -sobretot en uns moments en què està tan de moda parlar del medi ambient i en què semblaria lògic per part dels nostres governants fomentar l'ús de la bicicleta en lloc del cotxe- no hagin pensat en un indret on poder-les deixar. També hem pensat que aquest problema estigui ben previst, i dins pocs dies quedi solucionat. Tant de bo...

UN SORD

Juntament amb aquest número s'inclou un monogràfic dedicat als premis del Certamen de Castellitx. Aquí teniu un moment de la festa amb la intervenció de la mantenidora Aina Moll. (Fotografia cedida per Maria Cañellas)

L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA informa

VISITA DEL CONSELLER DE FOMENT

El passat dilluns 14 d'abril ens visità el Conseller de Foment del Govern Balear Sr. Joan Verger Pocoví, acompanyat del Director General de Carreteres Sr. Le-Senne, i es va reunir amb l'equip de govern i els tècnics de l'Ajuntament.

En aquesta reunió es tractaren els següents temes:

a) Circumvalació. Es parlà del problema que ocasiona el pas per dins el nucli urbà d'Algaida de la carretera de Lluçmajor i es varen estudiar les diferents alternatives per resoldre aquest qüestió a curt termini ja que, la circumvalació que té previst el Govern Balear en el seu Pla de Carreteres és a llarg termini. L'Ajuntament amb col.laboració del Govern Balear estudiarà les diferents alternatives per tractar de donar una solució el més ràpidament possible i que ocasioni les menors repercussions i que solucioni la problemàtica. Així ho informà el Batle als diferents grups polítics que componen el consitori a la passada Sessió Plenària per tractar de trobar una solució consensuada. Sobre aquest punt cal dir que l'Ajuntament ha sol·licitat la col.laboració dels tècnics del Consell Insular de Mallorca per tal d'assessorar i el.laborar el projecte que s'ha denominat Ronda de Mitjorn.

b) Sortida del carrer de sa Tanqueta a la carretera de Manacor. Aquest és un punt negre de la carretera de Manacor i actualment ja hi

estan treballant els tècnics de la Conselleria de Foment i el tècnic municipal.

c) Tercer carril de la carretera de Manacor. Aquest carril dificulta l'accés als camins públics, locals comercials i finques. En aquest sentit, el Conseller va dir que faria una altra visita al municipi d'Algaida per estudiar sobre el terreny aquest cas.

ADJUDICACIÓ D'OBRES

El passat dimecres 9 d'abril, en subhasta, oberta es varen adjudicar les següents obres:

a) Ronda de Ponent (1a Fase). Es presentaren Contratistas Mallorquines Asociados, Melchor Mascaró S.A., Obras y Pavimentaciones MAN S.A., Riusech e Hijos S.A. i Construcciones y Pavimentaciones Siquier S.A. Obertes les pliques s'adjudicà l'obra a Riusech e Hijos S.A. per un preu ofertat de 5.200.000 PTA. El pressupost inicial pujava a 6.000.052 PTA.

b) Reforma dels Cementiris d'Algaida, Pina i Randa. Els pressupost inicials d'aquestes obres ascendeix a 6.950.000 PTA. Es presentaren a l'adjudicació dues empreses: Expesa C.B. i Quimipres S.L. Vistes les propostes s'adjudicà l'obra a Expesa C.B. amb un preu ofertat de 6.391.111 PTA.

Aquestes obres entren dins el Pla d'Acció Especial de 1997 del Ministeri d'Administracions Públiques i del Consell Insular de Mallorca. L'Aportació de l'Ajuntament és d'un 10%.

RETAULE DE CASTELLITX

Com hem anat informant darrerament s'està restaurant una part del retaule de Castellitx. Volem afegir que s'està fent feina en la rehabilitació de la taula de sant Pere i comunicar que la Caixa de Balears "Sa Nostra" ha donat una subvenció de 500.000 PTA per a la restauració. L'Ajuntament fa gestions perquè el Consell Insular de Mallorca faci una altra aportació per poder enllestir la taula de sant Pau. Volem recordar-vos que el cost de la restauració de cada una de les taules és d'1.595.000 PTA.

PLA MIRALL

Segons ens han informat des del Govern Balear, per a l'any 1997 entraran dins el Pla Mirall les obres següents:

a) Obra complementària a sa Plaça d'Algaida. Volem recordar-vos que dins aquesta obra està previst la rehabilitació del cadafal (jardí, il·luminació i balustrada), senyalització vertical i horitzontal de la zona de sa Plaça, canvi de faroles a les façanes per faroles d'igual model a les instal·lades a sa Plaça i redistribució perquè la llum sigui uniforme en tots els indrets.

b) Alineació del carrer de Palma.

Al Plenari del mes de maig està previst l'aprovació de les bases per a l'adjudicació de la segona fase de la reforma de la Casa de la Vila. Aquesta fase inclou la reforma i modernització de l'Arxiu Municipal i de la primera planta i planta baixa (redistribució d'oficines, sala de plenaries, instal·lació d'aire condicionat i calefacció). Aquesta obra entra al Pla d'Obres i Serveis de 1997.

SEMBRA D'ABRES

Durant el mes d'abril s'han sembrat els arbres al recinte de ses Escoles i a sa Plaça. L'arbre escollit és el lladoner, *Celtis australis*, per les seves característiques de resistència a tot tipus de plagues, creixement mitjà-ràpid, no produeix al·lèrgies, poca extensió de les arrels, fulla caducifòlia i, a més, de ser una espècie típica de la mediterrània.

ACTIVITATS CULTURALS DURANT EL MES D'ABRIL

A part dels que es realitzen ordinàriament, l'abril ha estat un mes que ha destacat pels nombrosos actes culturals que han tengut lloc al municipi d'Algaida: Activitats programades per la Biblioteca Municipal amb motiu de la Festa del Llibre 1997, les organitzades per Títoieta Ràdio per commemorar el 10è aniversari de l'emissora, VII Fumada Lenta amb Pipa de Primavera dels Pipers d'Algaida i festa dels monitors de l'Esplai. L'Ajuntament vol agrair a tots els que han col·laborat i donar-los ànims per continuar la seva tasca.

FUTBET ESCOLAR

El proper dissabte dia 10 de maig es celebraran al camp de Futbol Es Porrassar d'Algaida la cinquena jornada de Futbet Escolar on hi participaran equips d'Algaida, Ariany, Felanitx, Maria de la Salut, Montuïri, Petra, Sant Jordi, Sineu i Vilafranca.

NOTÍCIES DE LB BIBLIOTECA

Festa del Llibre

De dimarts dia 22 d'abril a diumenge dia 4 de maig varen tenir lloc els actes programats amb motiu de Festa del Llibre 1997 que organitzà la Biblioteca Municipal.

Els actes consistiren en dues exposicions: Exposició d'Art Jove i Exposició de les publicacions editades al municipi d'Algaida des dels anys trenta fins a l'actualitat; dos tallers: un de ràdio i un de punts de lectura i dues sessions de narració de contes; a més de la presentació del llibre Història del futbol a Algaida i l'exposició i venda de les publicacions editades per l'Ajuntament d'Algaida.

Des d'aquí volem agrair la col·laboració rebuda, tant de les institucions: Direcció General de Joventud i Família del Govern Balear, Centre Coordinador de Biblioteques del Con-

sell Insular de Mallorca, Titoieta Ràdio com dels particulars: Catalina Salas, Jerònia Pou i Pere Mulet.

Presentació del llibre Història del futbol

El passat dissabte dia 26 d'abril va tenir lloc, a l'Auditori del Casal Pere Capellà, la presentació del llibre Història del futbol a Algaida. 25è Aniversari del C.E. Algaida, 1971-1996 de Pere Fullana Puigserver i Joan Josep Pàez. El llibre fa un repàs a la història d'aquest esport a la vila d'Algaida des dels seus orígens dedicant, però, especial interès a la trajectòria del C.E. Algaida que, el passat any, celebrà el 25è aniversari de la seva fundació. El llibre compta amb nombroses fotografies així com amb unes interessants estadístiques de partits i jugadors. Aquest és el quart volum de la col.lecció Pere Capellà i ha estat editat per l'Ajuntament amb la col.laboració de la Comissió de Cultura i Patrimoni del Consell Insular de Mallorca. El llibre es pot adquirir a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila o a la Biblioteca Municipal.

Nova publicació

La Biblioteca Municipal d'Algaida està preparant l'elaboració d'un bolletí informatiu especialment dirigit a les nines i nins en edat escolar. La revista recollirà totes les informacions relacionades amb el món del llibre i de la biblioteca. La previsió és que tenguí una periodicitat bimensual i que el número zero aparegui a finals d'aquest mes o a principis del mes de juny. Des d'aquí, volem aprofitar per convidar totes aquelles persones que hi vulguin col.laborar. Podeu demanar més informació a la biblioteca.

Punt d'Informació Juvenil

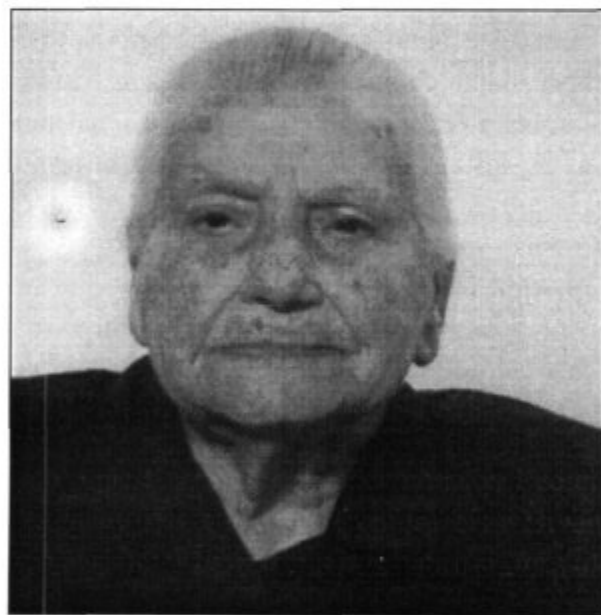
Pròximament entrarà en funcionament, a les dependències de la Biblioteca Municipal, un punt d'Informació Juvenil inserit dins la xarxa de la Direcció General de Joventut i Família de la Conselleria de Presidència del Govern Balear. El Punt és un centre de difusió d'in-

formacions (beques, estudis, cursos, viatges, campaments, colònies d'estiu, camps de treball, objecció de consciència, etc.) dirigit als joves del municipi de 15 a 29 anys.

DIVENDRES ALGAIDINS

El passat divendres dia 18 de maig va tenir lloc la conferència L'epidèmia del grip de 1918 a Algaida, a càrrec de Joan Montserrat i Sastre. Joan Montserrat ens parlà de com va viure la vila d'Algaida la darrera gran pandèmia que hem sofert desgranant d'una manera amena el complet estudi que realitzà.

Amb aquest acte es donà per conclòs l'edició d'enguany del Cicle de Conferències Divendres Algaidins que s'inicià el passat mes de novembre. Han compost el programa sis conferències que han tractat diversos aspectes de la història i la cultura al nostre municipi.

**Centenari
de Magdalena Gelabert i Mascaró**

El proper 7 de juny complirà 100 anys la nostra veïna Magdalena Gelabert (Madona de s'Hort den Falconer). Per tal de commemorar aquest esdeveniment, la família, la Parròquia i l'Ajuntament d'Algaida organitzaran tota sèrie d'actes dels quals s'informarà oportunament.

SABEU **ON** ÉS?

El que avui vos mostram, encara que no ho sembli massa, és el frontis d'una capella de possessió algaidina amb l'escut nobiliari dels Danús i data gravada corresponent a l'any 1859. Deu fer més de 15 anys que, amb motiu d'una excursió ciclo-cultural, hi poguérem veure restes de ruquets, estoles, casulles, etc dins una caixa, mig menjats per les rates. Una **capella** és, segons el diccionari, "un lloc consagrat al culte religiós en l'interior d'un palau, d'un hospital, d'una casa particular, etc" o també: "'oratori o petita església dedicada a un sant, generalment amb un sol retaule i situada fora de poblat o utilitzada amb certes restriccions per al culte públic", com és el cas de la capelleta que vos mostram.

Una capella també pot ésser una cavitat oberta en forma d'arc a un mur o altre lloc per encaixar-hi alguna cosa. **Posar en capella:** instal·lar en la capella de la presó un reu condemnat a mort devuit hores abans de l'execució. **Capella d'es pou:** buit limitat per un arc part damunt el coll d'un pou, per a protegir-lo i sostenir penjada la corriola.

Cantar a capella: cantar, un cantant o agrupació de cantants, sense cap casta d'acompanyament musical.

Topònim: *Sa Capella Blava:* puig de 684 metres d'alçària que fa de frontera natural entre els termes d'Escorca i Campanet. És de difícil accés i la pujada més "fàcil" sol ésser pel pas d'en Bisquerria.

Refranyer: *Els bens dels capellans, cantant cantant vénen i cantant cantant se'n van:* es diu per la creença que els bens que s'adquireixen o hereten dels capellans no fan profit a qui els rep. *Segons canta el capellà, li respon l'escolà.*

Cançó:

En arribar a Miramar trobaràs una capella; agenolla't davant ella, que Sant Ramon hi està.

Pista: Des de vora les cases on hi ha aquesta capella es pot veure una de les tres ermites més antigues de Mallorca. Això ens demostra que la construcció de la capella degué ésser una capritxada del canonge Danús, propietari aleshores de la possessió.

Solució del mes passat: La mata de soca descomunal que vos mostràrem està situada a un lateral de les cases de Son Gener de Randa.

M. F.

NOTICIARI de l'OBRA CULTURAL BALEAR

La I Trobada de l'Obra Cultural Balear a Lluc, dia 13 d'abril, fou especialment emotiva per a la Delegació d'Algaida, ja que ens feren una menció especial per mor dels nostres 25 anys d'existència. Ens sentim molt satisfets d'aquest petit homenatge i del reconeixement públic de la nostra tasca continuada en favor de la llengua i la cultura del nostre poble, premi que naturalment feim extensiu a tantes i tantes persones algaidines que al llarg d'aquest quart de segle han contribuït en l'organització i participació dels nostres actes. En la fotografia adjunta podeu veure el moment en què Joan Mulet, en nom de la Delegació, agraeix el diploma que ens varen lliurar.

Els nombrosos assistents en aquesta Diada participaren de ple en totes les commemoracions: benvinguda del prior de Lluc; ofrena a la Flama de la Llengua -aquest acte va ser especialment colpidor perquè feren l'ofrena el soci fundador de l'OCB Miquel Fullana, el president viu més antic Climent Garau i un representant de cada delegació (vegeu fotografia)- cant de la Balanguera de tots els assistents acompanyats de la Coral Universitària; ballada popular; animació infantil; teatre; concert de la Capella Oratoniana i de la Coral Universitària dedicat als 35 anys de l'OCB i, finalment, dinar de germanor amb més d'un milenar de comensals.

L'exposició *Obra Cultural Balear, 35 anys fent país* mostrarà les activitats de les diferents delegacions. La d'Algaida feu un recorregut gràfic pels actes d'aquests 25 anys.

Tant la Trobada, com l'*Acampallengua* que es va celebrar la nit anterior a Inca -més de dos mil joves reclamaren poder viure en català a Mallorca- varen comptar amb una nombrosa representació algaidina. A Lluç ens hi trobàrem els que havíem pujat amb la nostra Delegació i molts dels estudiants algaidins que assisteixen a l'Institut de Lluçmajor; en total, prop d'un centenar de persones. Si hem de fer cas del que mostra la següent fotografia, sembla que s'ho passaren d'allò més bé.

D'altra banda, el passat 20 d'abril la Delegació d'Algaida de l'Obra Cultural va organitzar una excursió per conèixer alguns dels racons més característics del poble de Santa Eugènia. A pesar de la pluja, la jornada va ser catalogada pels assistents -uns 25- de molt fructífera, gràcies sense dubte a la saviesa i eficàcia del nostre guia, el professor Gaspar Valero, que ens presentà llocs tan suggerents com: la possessió de sa Torre -volem agrair l'amabilitat del seu propietari Victorià López-Pinto i Ribas de Pina- i els llogarets de ses Alqueries i de ses Coves. La fotografia ens mostra els participants fent pinya en torn del pou de ses Alqueries, recentment restaurat.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL BALEAR DELEGACIÓ D'ALGAIDA

ACTIVITATS PREVISTES PER AL MES DE MAIG

- **Dissabte dia 17, III GRAN DIADA PER LA LLENGUA I L'AUTOGOVERN**, al passeig del Born de Ciutat. Des d'aquestes planes vos hi convidam especialment.

-**FESTA DEL LLIBRE: divendres dia 23**, a les 21.30 hores i al Casal Pere Capellà, conferència de **Jaume Pomar** sobre la vida i l'obra literària de Llorenç Villalonga.

-**FESTA DEL LLIBRE: diumenge dia 25**, a partir de les 11 hores i a Sa Plaça, tradicional venda de llibres en català i festa i animació infantil amb el grup **Cucorba**, actuació patrocinada per la **Caixa de Balears "Sa Nostra"**

ELS LECTORS ESCRIUEN

Sr. Director d'ES SAIG:

Comparant l'estat actual de Sa Plaça amb el que mostra la fotografia publicada en el número 192 d'ES SAIG, crec convenient d'exposar les següents consideracions:

No tot allò que s'aprova per majoria absoluta és moralment i econòmicament acceptable.

Molta gent diu que els pobles tenen els polítics que es mereixen. Altres diuen que els pobles no es mereixen els polítics que tenen.

Es parla molt de democràcia; d'allò que ja no es parla tant és dels cent anys d'honradesa socialista.

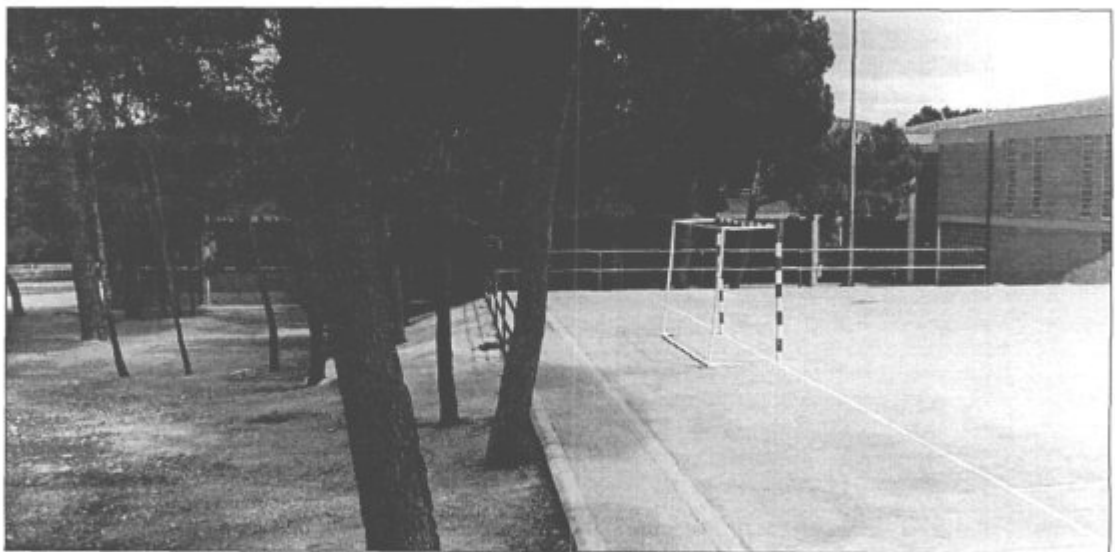
Trob que l'estat actual de Sa Plaça s'assembla a un pegat: si un cotxe s'atura davant el senyal de càrrega i descàrrega de davant el forn, els altres han d'esperar o bé passar per damunt la vorera del bar.

En lloc de davallar el nivell de la part alta de Sa Plaça, l'han baixat.

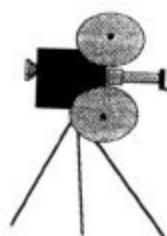
Els canvis de circulació dels cotxes que han fet, no podien ser pitjors...

Camí del cel

e a
s f
c o
o r
l t
e u
s n
a d
e s

Escoles de Pòrtol, abril de 1997

FOTOGRAMA A FOTOGRAMA

El lloc, un punt imprecís a la sala fosca. L'acció, un raig de llum il·lumina la pantalla i la vida comença a córrer a 24 fotogrames per segon. ACCIÓ!!!

En el moment de tacar aquest foli en blanc, em trobo perdut al bell mig d'una cartellera dominada per la fantasia terrorífica de *THE RELIC*, l'acció violenta de *AL LÍMITE DEL RIESGO*, la trilogia galàctica de *LA GUERRA DE LAS GALAXIAS*, el terror adolescent de *SCREAM* (per cert, estúpida pel·lícula!!!), la catàstrofe volcànica de *UN PUEBLO LLAMADO DANTE'S PEAK*, la soporífera resurrecció de *EL SANTO* i l'estela del millor dels Oscars de Hollywood.

Però, on és el cinema espanyol? Com un "mohicano" qualsevol, el cinema espanyol manté una heroica resistència numantina (que d'altra banda resulta més nostra). Qui no hagi vist encara *SECRETOS DEL CORAZÓN*, per favor, que no se la perdi!!! Una sola pel·lícula als Multicines Chaplin. La resta, repartida en dobles programes als Renoir de l'Escorxador. És trist, però és així. A la que s'estrena algun títol espanyol, o hi vas de tot d'una o t'han fotut. Premi "Angel Blau" al passat festival de Berlín, *SECRETOS DEL CORAZÓN* del navarrès Montxo Armendáriz és la màxima expressió de saber cinematogràfic i, a la vegada, la màxima aspiració de plaer "cinematogràfic" que qualsevol espectador -amb dos dits de front- desitja. "SECRETOS..." és una encisadora passejada pels records de la infantesa, de la innocent mirada del nin i del pertorbador descobriment dels secrets amagats al cor dels adults..., la pèrdua de la innocència.

Un altre viatge, no menys interessant, és el que ens proposa José Luis García Sánchez a *TRANVÍA A LA MALVAROSA*, adaptació cinematogràfica de la novel·la de Manel Vicent: el despertar de la innocència a l'Espanya dels 50 d'un jove dels voltants de València que arriba a la capital del Túria amb la intenció de menjar-se el món.. La llàstima és que del que podria haver estat una bona pel·lícula tot just ens queda un seguit de bones intencions.

El gènere de la crònica negra és una de les aportacions més personals dels nostres directors a la cinematografia espanyola. Pels nostàlgics amants de "El Caso", Pedro Costa és el seu heroi i *EL CRIMEN DEL CINE ORIENTE* la seva pel·lícula. Una reconstrucció, no sabem si fidel, d'un dels crims més morbosos i sanguinolents de la catòlica Espanya del general Franco. Una Espanya que s'escandalitzava tot veient una parella magrejant-se al mig de la foscor del cinema o amb una "pajillera" guanyant-se la vida tristament des de la darrera fila de la sala, però que bavava davant crims tan horrorosos com el del Cine Oriente.

Però, on és el cinema espanyol? Als cines, és clar. No resulta més difícil de veure que l'altre. Trobar-lo ja és una altra història. De moment, apuntau-vos aquests tres títols. Si arribau a temps, pagau l'entrada i endavant. Perquè jo ja he fet tard a una, *NIÑO NADIE* de José Luis Borau. Sort!

JOAN CARLES PALOS

MISSIONER: ARTESÀ DE CONCÒRDIA I PAU

Què són els missioners? Agitadors socials, endormissadors de pobles, líders revolucionaris, espiritualistes que proclamen resignació, què són? I, com a conseqüència, què fan? Ja que no poden, al mateix temps, actuar de revolucionaris i predicadors de resignació, alliberadors i creadors de dependència... què són i, per tant, què fan?

Serà bo demanar-ho als mestres en aquests sabers. I Mallorca, ja en el segle XIII, oferí a la Humanitat un dels millors mestres: Ramon Llull. Seglar mallorquí que des de la seva conversió s'entregà amb radicalitat a propagar la fe cristiana. Els musulmans eren en aquella època els infidels a convertir. Com? Aquí trobam, amb la màxima claredat, què és un missioner.

Era l'any 1292. Mestre Ramon escriu al Papa Honorius IV i li envia l'obra que acabava d'enllestir: "Tractatus de modo convertendi infideles". Vet aquí el seu pensament: "¿No val més triomfar dels infidels en la discussió, convencent-los gràcies als atributs divins i raons necessàries, en lloc de fer-los la guerra, occint-los de llurs terres? Convertim-los i deixem-los els béns que posseeixen, siguem ARTESANS DE CONCÒRDIA I PAU".

Artesà, "aquell que construeix o elabora -ha escrit Mons. Teodor Úbeda- qualche cosa amb les seves pròpies mans, posant-hi tota la saviesa del seu esperit i del seu poble, tota l'atenció i l'esment, peça a peça, amb estimació pel que fa i per allò que construeix, disfrutant de fer el que fa, amb goig i alegria que després es reflecteix en aquella obra ben feta i plena de bellesa i de vida. I endemés que treballa en la humilitat i el silenci, sense espectacularitat, amb eines i instruments senzills i pobres, concentrat amb la seva obra, sense presses, ben confiat en la inspiració i l'amor que posa en el seu treball. Sabent que mai podrà aspirar a una gran producció massiva, però segur que el que fa serà perfecte i bell, tindrà vida, perdurarà en el temps i donarà felicitat a la mateixa obra i a tots els qui la puguin contemplar en el futur".

Magnífica descripció de la tasca dels missioners. Tasca silenciosa, ja que només són notícia quan els mitjans de comunicació els troben a l'ull de la tempesta que els interessos econòmics o estratègics han desencadenat als pobles on els missioners serveixen. Ja hi eren abans i *continuaran, més que mai, quan* escampi el temporal i hagin de refer tanta destrossa material i espiritual, de desenvolupament material i humà.

Una tasca per crear concòrdia. Per això ensenyen, amb l'exemple sobretot, i també amb les seves paraules i realitzant projectes de desenvolupament integral, ben pensats i estructurats, a deixar-se guiar per la justícia que suposa respectar els drets dels altres i complir els propis deures. Ensenyen a viure, en la pràctica, la fraternitat que esdevé, per a les persones i per als pobles, autèntica i profunda felicitat. Amb la concòrdia, la pau. Sempre fruit de la justícia; encara més, fruit de l'amor, per esser pau de veres i duradora.

No han mancat, ni manquen, clixés que volen explicar de manera ben distinta què és un missioner. Ja Ramon Llull tingué els qui se'n reien de la seva bonhomia, i de l'escola de llengües (aprendre l'àrab per poder dialogar), sobretot de la seva entrega generosa fins a vessar la sang. A Bartolomé de las Casas li enflocaren tota la "leyenda negra" amb què "l'Imperio" volia defensar-se de la mala consciència que li creava la vida i l'obra dels missioners. Molt especialment volia doblegar-la perquè sorgia de l'Evangeli, la forta i clarivident resistència a la dominació.

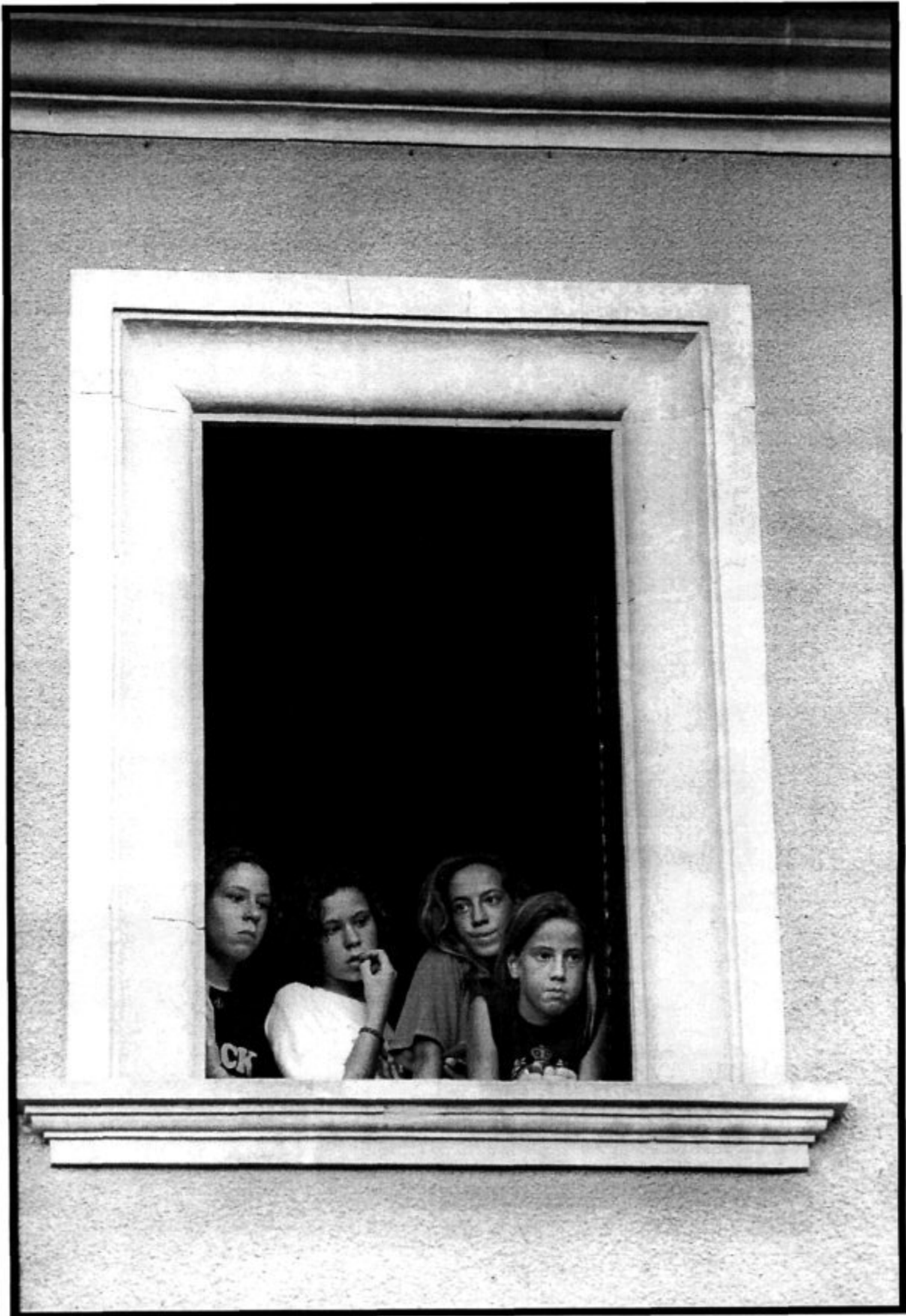
Més tard, les grans potències n'aprengueren i, en lloc d'atacar els missioners, intentaren domesticar-los. I a vegades, a redols, ho aconseguiren. La "protecció" dels colonitzadors fou, quasi sempre, "el abrazo del oso".

Avui els missioners troben dificultats (una mitjana de dos assassinats, màrtirs, per mes) perquè la seva presència, i la seva predicació mitjançant el testimoni i la paraula, destorba el repartiment del món en dues parts: un nord ric i dominant i un sud pobre i explotat. Però els missioners mallorquins, preveres, religiosos/es, seglars, no amollen. Hi són. Amb el goig i la il·lusió que treuen de la fe i de la força que dona l'amistat amb Jesús.

Els qui continuam a la roqueta també els podem ajudar. La simpatia i l'admiració la tenim a flor de pell. Podem demanar per ells a Déu que enforteix i entusiasma. I donar-los ànim, sobretot allà on el correu pot dur les nostres cartes. I participar en projectes de desenvolupament. Molt especialment essent nosaltres també aquí, dins aquesta societat nostra que estimam i volem millorar, **artesans de concòrdia i pau**.

MIQUEL MULET COLL

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA D'ALGAIDA

Fotografia de Marià Ramon

Difusió Cultural

Difusió Cultural

Difusió Cultural

Difusió Cultural

Difusió Cultural

Difusió Cultural

Difusió Cultural

Discursaire

EL RACÓ DE LA MÚSICA

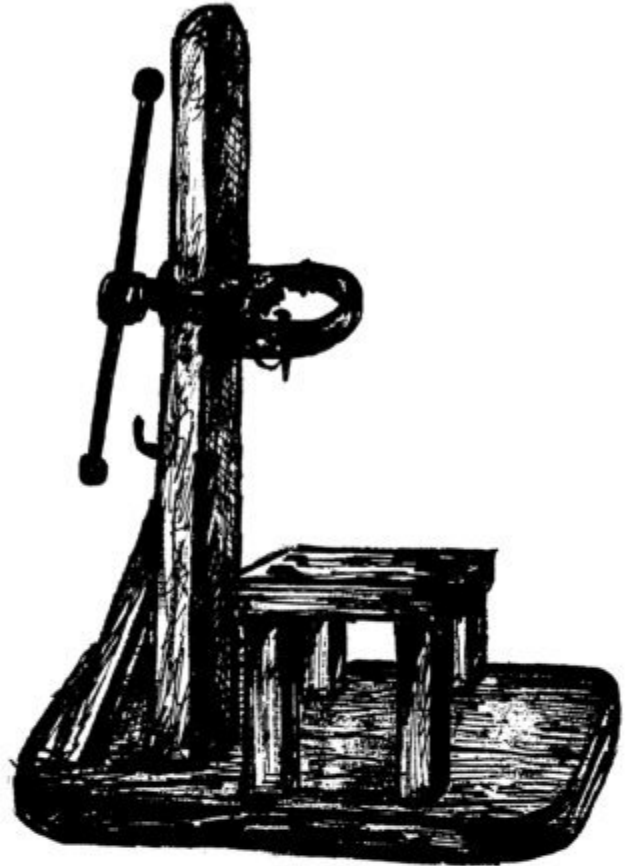
Volem fer-nos ressò de dos aconteixements musicals amb protagonistes nostres o fortament entroncats a Algaida: l'actuació del grup d'en Biel Majoral al Teatre Principal de Ciutat i l'espectacle "Temps...Temps...Temps...", homenatge a Salvador Puig Antich al Teatre de Magisteri.

Dins el Segon Cicle de Música Tradicional va actuar el passat 21 d'abril al Teatre Principal en Biel Majoral amb els seus acompanyants habituals: en Biel "Torres", en Delfi, na Maria Francisca, en Joan, n'Andreu, en Vicenç i na Maria Antònia i l'encarregat de so Toni Isern. L'acte era un homenatge a Pere Capellà, "Mestre d'escola i home de lluita", un homenatge que resultà molt emotiu i que va esdevenir una de les actuacions més rodones i aconseguides que hem pogut escoltar d'aquest grup. A l'acte hi assistí la viuda i fills de Pere Capellà.

Davant un públic molt nombrós i enfervorit, en Biel va oferir, a més de qualque cançó nova, el seu repertori habitual: la Tonada, el "Vou-verivou" de Guillem d'Efak, cançons populars, romanços i un bon grapat de lletres de Mestre Llorenç Batle i del mateix Pere Capellà. El repertori s'allargà davant l'exigència del públic i culminà amb el romanç de "Sa mort de na Margalida".

No descobrirem ara la qualitat interpretativa d'en Biel, prou coneguda de tots, que, a més, ha aconseguit un acompanyament musical de categoria i una compenetració entre tots.

L'altre aconteixement a què ens referíem es presentà al Teatre de Magisteri dia 29 d'abril: una "Antologia Poètica Popular a la Memòria de Salvador Puig Antich". Es tracta d'un espectacle basat en una idea original de Jaume Falconer amb recitat de poemes de vicent Andrés Estellés i Biel Majoral interpretats per Antoni Artigues,

Rosa Cabiró i Biel Majoral, amb coreografia de Maria Antònia Font i gairebé els mateixos músics que hem citat abans.

Un espectacle fascinant, corprenedor, impressionant, inquietant i d'una admirable qualitat per part de tots els intèrprets. Sempre amb la presència central i perturbadora de l'artefacte, la cadira de l'execució, el garrot. El color negre de tot el vestuari accentuava la sensació de dol.

Cal fer especial menció dels arranjaments musicals d'en Biel "Torres" i en Delfi, dels quals coneixíem ja la seva bondat com a intèrprets i que ara es despengen amb una música original que en cada moment s'adapta als passatges de l'obra subratllant el patetisme que la impregna.

De veres que pagaria la pena que aquest espectacle es presentàs davant un públic més ample i sense les limitacions que imposava el petit escenari.

PERE MULET

Les nostres plantes

la camamil·la

No és present a Algaida en el seu estat natural, ja que només creix a les altes crestes de la Serra de Tramuntana, des del Teix fins al puig Tomir, encara que a vegades es troben algunes motes més avall, com a la vall de Lluc i fins i tot al peu de la Serra, a Artà i a la badia d'Alcúdia, entre altres indrets. Parlam de la camamil·la, de la qual el **pare Bonafé** diu que ja no hi ha res més odorat i bufarell que una camamil·lera en flor.

Floreix per sant Joan. **Joan Amades** al seu *Costumari Català* diu que la camamil·la collida la nit de sant Joan augmenta de manera considerable la virtut remeiera i, a més té la propietat d'esquivar i de guardar de llamps. És considerada una planta santa, creada per Déu, com a símbol de lluita contra el diable, d'aquí el seu nom científic, *Santolina*, que significa, el que hem dit, planta santa.

La camamil·la de muntanya; camamil·la de la Mola, ja que és a l'únic lloc on es troba, a Menorca; al Principat, espernallac. És l'espècie *Santolina*

chamaecyparissus, de la família de les compostes.

És una planta perenne, molt olorosa, que forma unes motetes rodonenques, de color cendrós, de tiges de 20-60 cm, llenyoses, ramificades, dretes, més o menys tomentoses. Les fulles són carnosetes, linears, peciolades. Les flors, són compostes, d'aquí el nom de la família, semblants a les margarides, són de color groc intens, de corol·la glandulosa i tub allargat pel costat intern sobre l'ovari. Aquenis tetràgons, amb el angles laterals més prominents. Les fulles i les tiges són molt aromàtiques. La planta pot estar coberta d'una pubescència blanquinosa o bé ser gairebé glabra.

A Mallorca i a Menorca, hi ha una subespècie, la *magonica*, que és la que es troba pel litoral oriental de Menorca, per Capdeperè, a Mallorca i a l'illot d'es Vedrà prop d'Eivissa, aquesta subespècie és endèmica.

Altres tipus de camamil·la són: la borda o de camp (*Anthemis arvensis*) la pudenta (*Anthemis cotula*), i la

loca (*Anacyclus clauatus*). No s'ha de confondre amb la camamilla vera o *mazanilla* castellana (*Chamollina recutita*), que no és present a les illes, i que és la camamil·la que es presenta en sobrets per prendre infusions. Aquesta espècie té reconegudes propietats digestives, i la seva flor pareix una margarida petita.

Palau i Ferrer a la seva obra *Les Plantes Medicinals Baleàriques* diu de la camamil·la que les seves fulles són vermífugues i estimulants, usades en infús al 1%, del qual se'n prenen tres o quatre tasses al dia. A Menorca hi ha la creença vulgar que, perquè la infusió de camamil·la produeixi bons efectes estomacals, és necessari emprar un nombre impar de cabeçoles, i que, si en posen un nombre par, fa mal de ventre. Un altre autor diu que millor si són set que cinc les cabeçoles, degut a la fe que desperta el nombre set.

El mateix **Palau i Ferrer** diu que la camamil·la pudenta, l'altra espècie que es troba a les illes, els seus caps florits són usats com a tònic, estimulants i antiespasmòdics, principalment en l'histerisme i altres afeccions nervioses. Se'n pren l'infús al 1 a 2%, endolcit amb mel o sucre, de dues a quatre tasses al dia.

Els seus efectes són coneguts des de l'antiguitat, el **Dioscòrides**, diu: és molt útil pels que són estrets de pit, serveix com a remei contra els

nervis, la ciàtica, la inflamació dels ulls i, si es beu amb vi, resisteix contra qualsevol verí mortal.

Les seves llavors, administrades en forma de pols, serveixen per combatir els cucs intestinals. També és una planta usada com insectífuga posant-la a les calaixeres i armaris.

Aquesta planta és rica en essències, però la seva quantitat depèn, del lloc on habita i del seu estat de desenvolupament. Una cetona, la santolinona i un alcohol, en part lliure i en part en forma d'èster acètic, són els seus principals components.

És aquesta una espècie protegida a tota la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, segons Ordre de 17 de setembre de 1984, la qual cosa implica la prohibició de la seva comercialització.

Jaume Jaume i Oliver

Pàgina de l'Església

PARRÒQUIA SOLIDÀRIA D'ALGAIDA

"Pregau per nosaltres, Santa Mare de Déu"

TRIBUNA

Oració

• MA ANTÒNIA NICOLAU ROSSELLÓ •

La darrera part de la segona Ponència *Perseverants en l'oració personal i amb la comunitat cristiana* vol ser una reflexió en veu alta sobre la importància de la pregària per a un cristià.

Si ja hem començat a treballar-la, certament hi trobarem mancances, això és la tasca dels grups sinodals, però així i tot, ens pot servir per reflexionar sobre l'estil de vida que tenim i duim, i com en la família, en els grups parroquials, en les comunitats religioses o en els grups de reflexió, cream espais per poder compartir la fe i tenir experiència d'aquest Déu-Amor que ens allibera en i des de Jesús.

Durant aquest temps pasqual, la Paraula de Déu ens ha acostat la vivència de les primeres comunitats cristianes que, amb les dificultats pròpies del seu temps, trobaven espais per escoltar la Paraula de Déu i transmetre la seva experiència en la vida de cada dia, i com aquesta experiència impregnava la seva vida de creients.

Els cristians de finals del segon mil·lenni, hem de ser conscients que, per mantenir la nostra identitat cristiana, hem d'estar units a Jesús com *el cep i les sarments* i perquè aquesta unió es pugui donar, hem de crear espais per a la pregària personal i comunitària. Però, aquests espais no s'improvisen. Per això, en les nostres relacions familiars, comunitàries, professionals, de cada dia, hem de de conrar valors com l'amor, la gratuïtat, la capacitat d'escoltar, el silenci... que fan possibles unes relacions més humanes i més fratemes i ens obren, a la vegada, a la pregària.

Es important, dins un món secularitzat i activista, saber crear aquests espais, per poder compartir la fe i l'experiència del Déu-Amor.

I si ho vivim a la família, als grups parroquials, a les comunitats religioses, als centres d'ensenyament cristians, ho transmetrem a les generacions més joves, i les nostres cases seran escoles de pregària on s'aniran descobrint noves formes i noves tècniques per fer possible la pregària personal i comunitària arrelada en Jesús, model i mestre.

AGENDA

Mes de Maria a Castellitx.

• Com és tradicional, durant els 4 diumenges del mes de maig, hi haurà mes de Maria i missa a l'antiga església de la Mare de Déu de la Pau. Els actes començaran a les 6 de l'horabaixa.

Tómbola

• Continua oberta la tómbola parroquial a benefici de les obres de l'església d'Algaida. Ara per ara, s'ha aconseguit recaptar 750.000 pessetes. Els organitzadors donen les gràcies a tothom per la seva col·laboració.

Necrològica

• Ha mort la centenària Sor Maria de Cura. La centenària Antònia Garcias Oliver coneguda com Sor Maria de Cura, una monja agustina de l'Empar, molt estimada, sobretot al poble de Campanet, va morir als 101 anys, el passat dia 6 d'abril.

Antònia Garcias va néixer a Algaida el 20 d'abril del 1895, però va desenvolupar la seva tasca, la major part de la seva vida, en el municipi de Campanet.

Entre d'altres activitats, hem de destacar la feina docent que Sor Maria de Cura va dur a terme.

L'any 1995, amb motiu del seu centenari, el poble de Campanet li va retre un homenatge que va comptar amb la presència del batle de Campanet, Francesc Aguiló i del batle d'Algaida, Francesc Antich.

AGRAÏMENTS DEL GRUP MARXA, ESPLAI I JOVES CONFIRMATS O EN PROCÉS DE LA PARRÒQUIA D'ALGAIDA, AMB MOTIU DE LA CAMPANYA PER LA ZONA DELS GRANS LLACS DE L'ÀFRICA CENTRAL.

Hem comptat amb la vostra preuada col.laboració per dur a terme la campanya esmentada. Per això només ens queda una paraula que afegir: **GRÀCIES**.

a) A la vostra participació que ha estat decididament activa amb la presència als actes organitzats.

b) La xifra recaptada és de **1.023.868** pessetes.

c) Sabem que amb això no podrem arreglar tots els problemes de la zona, però que és **MOLT** davant el no-res de la gent refugiada.

d) Que la vostra aportació arribarà i d'això ens han donat proves escaients, com de la possibilitat d'accedir a tota la informació pertinent.

És just que perdoneu si algú no surt a la llista següent, és un senzill oblit, tots ens hi hem de sentir inscrits, però volem remarcar l'ajut de:

Ajuntament d'Algaida, Club Esportiu Algaida, A. Colombòfila i Transportista, R. Mallorca (Veterans), Club d'Esplai, Sa Portassa (Xesc Vidal), Biel Majoral, Biel Matamalas i Pep Alba, Miquel Sales (Sifoner), Títoieta Ràdio, Bars i Restaurants, Comerços i Botigues, Sa Nostra (Del. d'Algaida), Tomeu Sales, Vins Amengual, Coca Cola, Cruz Campo, Rovira, Jaume Falconer, Banda de Música, Escola Municipal de Música, Orfeó Castellitx, Aportacions personals, A Tot el Poble d'Algaida.

I no en nom propi, sinó en boca dels afamegats i refugiats de la **REGIÓ DELS GRANS LLACS DE L'ÀFRICA CENTRAL**.

Gràcies.

ELS LECTORS ESCRIUEN

DE DISCRIMINACIONS I INJUSTÍCIES

M'adreç a vosaltres perquè vull expressar el meu rebuig a les injustícies que es cometen i s'han comès en la regulació de les normes de trànsit a la vila d'Algaida.

Som una al·lota ciutadana, no per això menys respectable, que s'ha vista discriminada per raons d'origen.

La qüestió és que el vespre del divendres 11 d'abril de 1997 (devers les 21:30h) vaig aparcar el meu cotxe a davant el número 1 del carrer dels Cavallers, un lloc on no es pot aparcar, però que ja estava ocupat per dos cotxes més.

Coneixent així com conec l'anarquia que el poble pateix quant a una regulació del trànsit fluïda i coherent, hi vaig aparcar sense miraments.

Però quina va esser la meua sorpresa quan, en tornar, vaig trobar una multa, signada per l'agent número 1 i posada a les 22:20h, al meu vidre del cotxe. I encara més grossa va esser la sorpresa, quan vaig comprovar que els altres dos cotxes, que encara estaven aparcats, no tenien cap d'aquests "paperets".

- Potser fos perquè el meu cotxe és d'un extern ?

- Tal vegada encara no coneixen la meua matrícula ?

- Per ventura no em mereix un tractament igual al de tants d'altres algaidins que, dia rere dia, dissabte rere dissabte, diumenge rere diumenge, aparquen malament els seus vehicles a Plaça i als seus voltants provocant un caos insuportable ?

Crec que no se solucionarà el greu problema circulatori d'Algaida, posant multes només als externs. És sancionant els casos reincidents i, sobretot, cobrant-los.

Isabel Busquets.

Titoieta Ràdio

EMISSORA MUNICIPAL D'ALGAIDA

1987

Després de la festa-concert, la conferència de

1997

cultura popular i el concert de cant espiritual negre,

10

continuen els actes del 10è aniversari de Titoieta

ANYS

Ràdio.

en dansa

T'esperam a totes les propostes del mes de maig.

divendres 9 de maig a les 22h al casal Pere Capellà d'Algaida

VIVIAN CAOBA amb el nou espectacle

SUPERNATURAL

entrada 500 pessetes · aforament limitat

divendres 16 de maig a les 21'30h al casal Pere Capellà d'Algaida

CONFERÈNCIA

COM SERÀ LA MALLORCA DEL SEGLE XXI?

a càrrec de PERE A. SALVÀ catedràtic de geografia humana de la UIB
entrada gratuïta

dissabte 24 de maig a les 21 hores a la plaça d'Algaida

BALLADA POPULAR amb l'actuació dels grups

MÚSICA NOSTRA i CARUMBAU

entrada gratuïta

dissabte 31 de maig a les 21'30h al casal Pere Capellà d'Algaida

SOPAR CONCURS

cal presentar un plat per a 4 persones a punt de menjar

PREMIS ALS MILLORS PLATS DOLÇ I SALAT

apunteu-vos abans del 30 de maig a les oficines de la casa de la vila
telèfon 12 50 76

Els habitants de Palma migren cap als pobles del Pla cercant la tranquil·litat

La conferència "Com serà la Mallorca del segle XXI", dins els actes del 10è aniversari de TR, parlarà d'aquest fenomen

Durant la darrera dècada s'ha detectat als pobles del Pla de Mallorca un important augment demogràfic. No obstant això, la població continua essent vella i els naixements no superen les defuncions.

El catedràtic de geografia humana de la Universitat de les Illes Balears (UIB), Pere Antoni Salvà, ha duit a terme una investigació demogràfica sobre el procés de urbanització rural de l'illa.

Una de les primeres coses que li va cridar l'atenció va ser que durant l'època compresa entre els anys 1981 i 1986, el ritme demogràfic de Palma no creix al ritme natural dels altres anys.

D'altra banda, als pobles del Pla com Algaida, Lloret i Sencelles, es va detectar un augment de població que tampoc no era natural.

Els estudis han donat com a resultat que l'augment de població dels pobles del Pla es deu a una migració per part de la gent que vivia i feia a Palma.

Salvà explica que actualment es poden diferenciar quatre grups: un seria la gent que ja està jubilada procedent dels pobles del

▲ Un poema visual de Jaume Falconer que fa referència al procés d'urbanització rural. Va ésser editat l'any 1995 en forma de camiseta per Titoieta Ràdio.

Menys espai

Aquest fenomen té com a conseqüència una manca d'espai lliure, sobretot per la gent de la ciutat que decideix comprar una parcel·la o solar fora del poble en lloc d'ocupar una casa de l'interior. Això provoca una urbanització rural que converteix l'illa en una zona de ciment, si bé ja es va produir a la costa a partir dels anys 50, ara la construcció es realitza a l'interior quedant cada vegada menys fora vila. Malgrat això, durant els darrers anys es comencen a comprar cases dins els pobles. Algaida n'és un així com Porreres, Petra i Ariany. Així es junten dues maneres d'entendre la vida.

Pla que en el seu moment es varen traslladar a Palma per treballar i que després retorna a la seva terra. Un altre grup són els fills d'aquesta gent que han heretat una casa al Pla i l'escullen com a residència. El tercer grup està compost per habitants de Palma que volen fugir de l'estrès de la ciutat i cerquen la tranquil·litat del poble i el darrer grup, que també de cada vegada va en augment, està compost per estrangers.

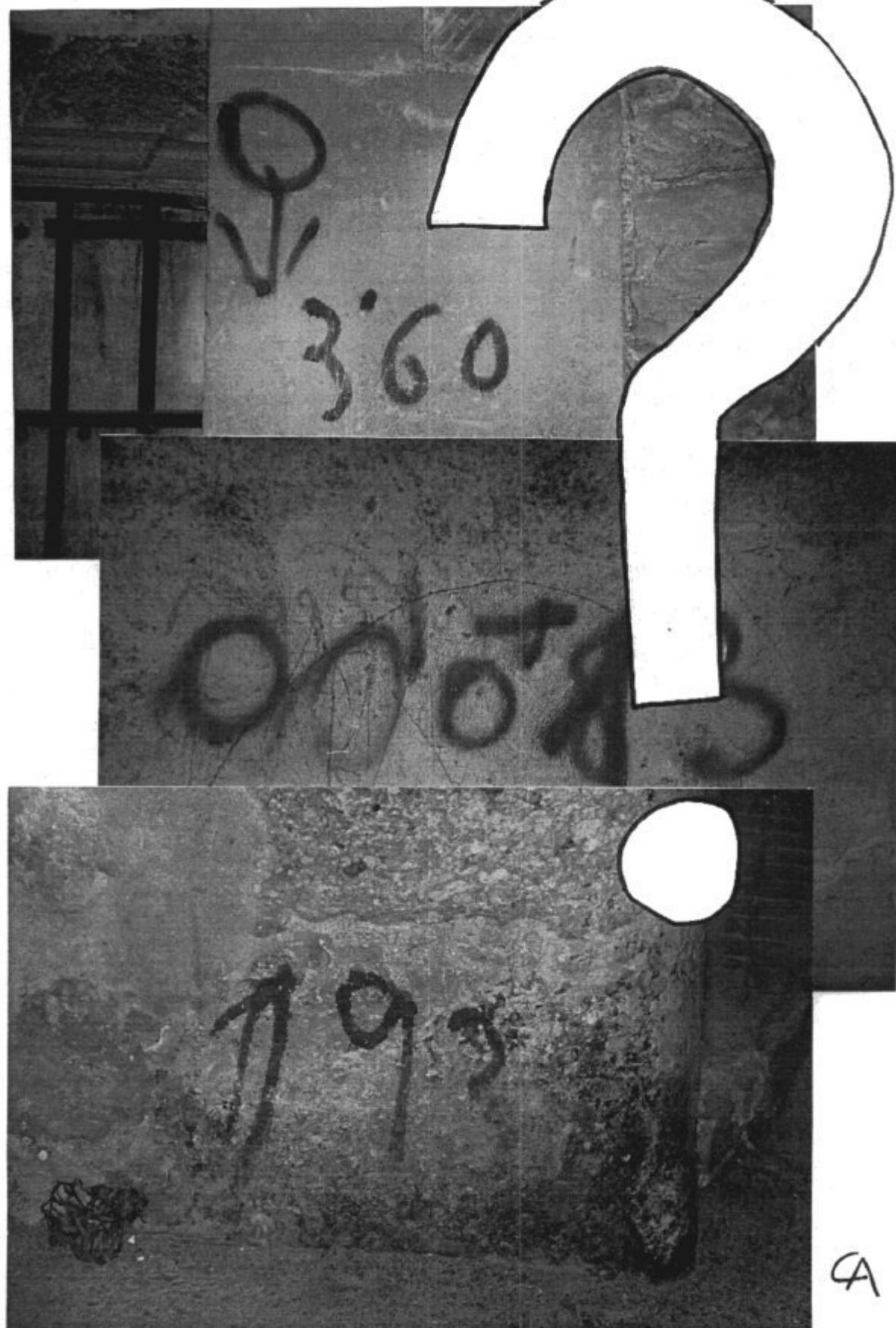
L'augment demogràfic que s'ha detectat a aquests pobles és entre un i dos per cent d'aquests nous habitants. Segons Salvà "encara que aquest percentatge pareix poc a una població d'entre 800 i 2000 habitants, és bastant important".

El perfil de gent de Palma que habita el Pla és el següent: famílies estables, els pares tenen entre 40 i 45 anys i els fills tenen 12 anys per amunt. Disposen de dos cotxes, la seva professió està al segment de funcionaris, executius, metges, i altres carreres d'aquest tipus.

Text: **Margalida Fuster**
Publicat al Diari de Balears
el 13 d'abril de 1997.

MÉS PINTADES

LA MORT DE LA MEVA ESPOSA FRANCISCA

Vint-i-dos anys vaig cuidar
una rosa a un roser,
en cap moment sofrigué
perquè res mai li faltà;
camp lliure per respirar
de dolça aigua la regava,
cap moment la descuidava,
molt de goig sempre em donà.

Me sentia molt content
tenir seva companyia
i la seva galania
admirava molta gent:
altura corresponent,
el cos amb gran simetria,
una dolça parlaria
i refinat coneixement.

Vivíem sa nostra vida
sense cap preocupació;
de salut amb gran baldor
cap moment ens faltaria.
Lo que molt ens divertia
sovint era anar a ballar:
els ritmes antics dansar
alegrava nostra vida.

Com que molt temps vaig anar
sonant amb sa orquestrina,
ella molt s'alegraria
el saxofon escoltar.
De Cuba vaig heretar
la rumba que allà va néixer;
aquesta música mateixa
a dins ella s'encarnà.

Podem dir res mos faltava,
salut i també doblers,
finques guapes en excés
i cotxo mos passetjava.
Molta de gent admirava
sa nostra situació.
Déu mos dava protecció
per collir sa bona anyada.

A les set del demati
cada dia m'aixecava;
ajaguda la deixava
per poques feines tenir.
El ritme seguia així
ja des de molt temps enrere,
era forma i manera
dur cadesqual seu camí.

El dia quinze de març
jo m'aixec segons costum;
vaig encendre el clar llum
i d'ella no en vaig fer cas;
perquè no se molestàs
creguent que tranquil dormia,
en la fosca quedaria
tapada dins lo seu jaç.

A sa Plaça vaig anar
per veure el gros mercat
que el divendres hi ha exposat
per la gent poder comprar.
Dos quarts d'hora vaig tardar,
me'n tornaria a ca nostra,
va esser una cosa grossa
es susto que em vaig donar.

Francisca -jo li vaig dir-
encara no t'has aixecada?
De costat ella estava
i una estirada sofrí.
Quan drete, m'apercibí
de que estava ben morta.
Va esser punyalada forta
que ma persona sofrí.

Tot sol i desesperat,
el meu cap donava voltes:
eren unes feines grosses
que em 'vien assenyalat.
Era un món canviat
que pel futur m'esperava
Tot solet jo me trobava
com el roser despullat.

Sa recordança tendré
de tu, tan bona, Francisca,
pens en tu de nit i dia,
cap moment t'oblidaré.
Ses bones obres tendré
clavades dins ma memòria,
moriràs en plena glòria.
Sense tu, com ho faré?

Com una roca dins mar
que rep totes sobatudes,
de ningú té mai ajudes,
sol les se té que arreglar.
Sa meva vida està
dins mateixa situació.
Déu, donau-me protecció,
que morí sense penar.

Un ninxol he reservat
pel dia que em moriré
i a veinat de tu estaré
a dins sa tomba tapat.
Dins aquesta soledat
nostra carn se podrirà;
mateix resultat tendrà
dins el món la humanitat.

CLIMENT GARAU I SALVÀ

ESPORTS

CICLISME

Dia 11 de maig comença la carrera del Pla de Mallorca per corredors cicloturistes en totes les categories.

Lloret-Lloret de 62 km. serà la primera de les sis etapes que durant els mesos de maig i juny es disputaran pels diferents pobles del Pla. Així es continua la ja veterana prova de bicicletes reservada als aficionats a aquest esport.

Del nostre poble hi participa en Tomeu Ballester "Quitxero" amb l'equip de Sencelles.

En la categoria d'aficionats aquesta temporada hi participen els corredors Jordi Salas amb el club A poc a poc d'Algaida i en Tomeu Fullana "Bover" amb el club Illes Balears de Manacor. Els dos corredors provaran sort en aquest difícil esport de les dues rodes. En Jordi ja és un veterà dins la categoria i el novell Tomeu, primera temporada, espera fer una bona campanya.

FUTBOL

Primera Regional

A falta de quatre partits per disputar l'equip de 1ª regional ja ha tancat la temporada quant a possibles aspiracions a

ESPORTS

lluitar per aconseguir una de les tres places capdavanteres. Això no vol dir que la temporada no hagi estat bona, tot el contrari; si a començament de la lliga s'hagués plantejat quedar a la cinquena posició molts haguessin estat ben contents. Només el devenir de la campanya va crear unes altres expectatives de quedar endavant.

No ha pogut ser i creim sincerament que s'ha fet un bon paper.

ESPORTS

Ara es tracta de organitzar i planificar la propera temporada amb temps i ànims. Sobretot ànims perquè pareix que l'afició del C. E. Algaida va un poc coa baixa.

Resultats del mes d'abril:

A. Balears-Algaida 1-1

Algaida-Calvià 1-3

S'Horta-Algaida 4-2

Independent-Algaida 3-2

Juvenils

L'equip dels juvenils ha acabat la lliga en una meritòria posició dins el grup de tercera regional a

Equip Femení: Andrés (míster), Beatriz, C. Andreu, Polo, Rosa, Cristina, Vila, Farrús, Yolanda, Malen. Acotades: Leticia, Tere, Sandra, Elena, Maria, Rosa i Cati Martorell

la meitat de la classificació. Els darrers resultats han estat:

Santanyi-Algaida 9-0

Vilafranca-Algaida 4-2

Cadets

L'equip de cadets han acabat la lliga regular en penúltima posició. Ara han començat el torneig de copa amb més empenta i més ànims.

Els resultats del torneig Copa President són:

Algaida-Montuïri 2-4

Porreres-Algaida 1-1

Algaida-Santanyi 2-0

Infantils

L'equip dels infantils han acabat la lliga al setè lloc amb una molt bona progressió, sobretot a la segona volta.

Darrers partits:

Algaida-Espanya At. 1-0

Porreres-Algaida 1-3

Futbol 7

Els equips benjamins de Futbol 7 han acabat la lliga i l'Algaida Atlètic ha quedat darrer de la classificació i l'Algaida novè a la taula.

Posats a fer balanç, podem dir que els dos equips han jugat bé i la progressió dels nins ha estat excel.lent. És obligat mencionar el mèrit d'en Paquito Barceló i en Mateu Llull. Enhorabona.

Veterans d'Algaida

L'equip dels veterans ha aconseguit per segon any consecutiu arribar a disputar els play-off de campions que dona pas a jugar el campionat nacional d'empreses, si bé,

a falta de jugar un partit, les coses no pinten molt bé perquè es va perdre amb el Puigcerçós i ara tan sols una carambola podria fer que l'Algaida quedàs campió

De totes maneres, una molt bona actuació del nostre equip.

Futbol femení

Com ja dèiem el passat mes, al nostre poble s'està intentant formar un equip de futbol femení i de moment les coses van molt bé. No falten ganes i il.lusió i tot va en camí de federar l'equip i donar sortida a les ganes de practicar aquest esport d'un grapat de fèmimes del nostre poble.

Els resultats dels partits amistosos disputats per

l'equip d'Algaida han estat:

Algaida-Sant Jordi 0-0

Sant Jordi-Algaida 1-2

Algaida-Barracar 2-3

Barracar-Algaida 2-2

Viatge a Madrid dels infantils

Gràcies a la invitació del nostre bon aficionat i soci de l'Algaida Joan Oliver "Torres" l'equip dels infantils es desplaçà a Madrid per disputar un partit amb l'equip del Col.legi Ntra. Sra. de Loreto i també per gaudir d'una estada a terres madrilenyes.

Tot va anar molt bé ja que el bo d'en Joan mos va dur en cenefa de plata. Les atencions rebudes i l'interès mostrat només el podem correspondre amb

Tots els integrants de l'expedició de l'equip d'infantils que es desplaçà a Madrid es desfà en elogis del comportament i l'acollida que els donà en Joan "Torres".

una paraula: Gràcies, Joan i Jerònia.

Temporada 97-98

La directiva de l'Algaida ja està fent feina per completar les plantilles que han d'integrar totes les categories del futbol base.

Des d'aquestes pàgines es fa públic que tots els nins interessats a jugar a futbol, començant des dels set anys, es poden dirigir al club per informar-se de cada edat en particular. Tfon camp de futbol 125678.,

ESCACS

L'equip d'escacs d'Algaida ha acabat la seva lliga de tercera amb una bona classificació ja que han quedat als llocs davanters de la categoria.

Els darrers resultats han estat:

Algaida-S.Rapinya 3'5-0'5

Son Dameto-Algaida 4-0

Algaida-Equus B 4-0

Tròpic-Algaida 2'5-1'5

Felanitx-Algaida 2-2

Enhorabona per mantenir l'activitat dels escacs al nostre poble de manera organitzada ja que aquest any 1997 es compliran els desset anys de club federat.

III Torneig Futbol 7 Sant Jaume 97

Una vegada més i de cara a les festes de Sant Jaume es convoca el III Torneig de futbol 7. Les inscripcions es poden fer al camp de futbol fins el

30 de maig.
Tfon: 125678

VOLEIBOL

L'equip cadet femení del C.V.Algaida es va proclamar el darrer diumenge d'abril Subscampió de Balears al poliesportiu Son Verí de S'Arenal de Lluçmajor després de guanyar el Cosmitos de Formentera per 3-0 i el Ciutadella per 3-1, però es va perdre la final contra el C.V.Alaró per 3-0. Llàstima que no s'ha pogut revalidar el títol de l'any passat, però els nervis varen traïr les jugadores que en cap moment

varen saber reaccionar i es va perdre per culpa de les pròpies errades.

L'equip benjamí també ha quedat subcampió de Mallorca a les finals que es feren a Petra el darrer cap de setmana.

D'entre vuit equips de les diferents comarques que han arribat a les finals es va perdre un sol partit per 2-1 amb un arbitratge nefast (16-14 al tie-break) i sols s'arribà al subcampionat.

Aquest mes hi ha les finals aleví masculí i femení.

Sort i ànim.

JOAN TROBAT

V JORNADA, DISSABTE 10 DE MAIG. CAMP DE FUTBOL "ES PORRASSAR"

	PISTA 1 GRUP A	PISTA 2 GRUP B	PISTA 3 GRUP C	PISTA 4 GRUP D
17	Montuïri Sant Joan	Maria Escola Nova	Petra B Algaida A	Algaida B Sineu B
17'30		Sineu A Petra a	Sant Jordi Felanitx	Ariany Vilafranca
18	S Margalida Montuïri	Maria Petra A	Petra B Felanitx	Algaida B Vilafranca
18'30		Escola Nova Sineu A	Algaida A Sant Jordi	Sineu B Ariany
19	S Margalida Sant Joan	Sineu A Maria	Sant Jordi Petra B	Ariany Algaida B
19'30		Petra A Escola Nova	Felanitx Algaida A	Vilafranca Sineu B

A les 20 hores: Festa i berenada

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Jaume Ramis Trobat. Va morir a Pina dia 28 de març als 94 anys.

Catalina Vanrell Tomàs. Va morir dia 29 de març a l'edat de 87 anys.

Miquel Ribas Pascual. Morí a Pina dia 4 d'abril. Tenia 73 anys.

Llorenç Trobat Capellà. Ens deixà dia 24 d'abril a l'edat de 65 anys.

Joan Pou Oliver. Va morir dia 26 d'abril a l'edat de 90 anys.

Antònia Sastre Juan. Morí dia 28 de març Tenia 90 anys.

Jaume Barceló Juan. Ens deixà dia 29 d'abril a l'edat de 88 anys.

Sor Antònia Maria de Cura Garcias Oliver va morir a Campanet dia 6 d'abril a l'edat de 101 anys.

NAIXEMENTS

Miquel Oliver Roca, fill de Llorenç i Isabel Maria. Va néixer dia 1 d'abril.

Margalida Sanmartí Oliver, filla de Joan i Francisca. Va néixer dia 27 de febrer.

PLUVIÒMETRE

El passat mes de març es va recollir la misèria de 2'6 litres. I pel que fa al mes d'abril, unes plogudes ja a la segona quinzena varen donar 33'7 litres, que han arribat massa tard pels sembrats.

En resum, Una primavera molt seca ja que no és normal que des de dia 1 de febrer a 1 de maig hagin plogut 40 litres mal comptats

XERRADA SOBRE BALL POPULAR

El grup "Es Celler" va organitzar la primera ballada a Sa Plaça dia 11 d'abril. Aquest grup ens comunica que per dia 10 de maig a les 21'15 hores organitza una conferència a càrrec de Francesc Vallcaneres sobre el ball popular. Aquest acte se celebrarà al Casal Pere Capellà patrocinat per "Defesta".

INFORMÀTICA I TECNOLOGIA

Emoticons

La definició de "*emoticon*" no es pot trobar a cap diccionari, degut al fet que és una paraula molt recent. *Emoticon* és una paraula anglesa que s'ha compost d'altres dues, de *emotion*, que significa emocions i de *icon*, que vol dir icona (dibuixets que surten als ordinadors). Amb l'unió d'aquestes dues paraules n'ha sortit una altra que serveix per denominar uns símbols que donen una idea del nostre estat emocional.

Els emoticons es venen utilitzant a Internet ja fa molt de temps. Dins un lloc així, s'havia de menester un medi per poder expressar les emocions i estats d'humor de la gent que hi participava, i també per donar a entendre les coses dites en segona intenció.

Actualment a la gran majoria de missatges que s'envien via Internet, tant als *Chat* com missatges de *e-mail*, podem trobar algun d'aquests símbols, que lleven un poc de fredor a aquests textos.

NOTA:

Si encara no teniu clar que volen dir, posau Es Saig de forma horitzontal, tornau a mirar-los i segur que ho entendreu.

A continuació hi ha un parell d'exemples dels emoticons més utilitzats, i el seu significat, encara que n'hi ha molts més, i sempre seguit en surten de nous:

: -)	⇒	Estic content
: -D	⇒	Molt content
: -(	⇒	Estic enfadat
: -	⇒	Estic indecís
: -/	⇒	Mitja rialla
: -X	⇒	No dic res
: -))	⇒	Rialles
; -)	⇒	Fer l'ullet
> :-)	⇒	Soc dolent
< :-)	⇒	Soc bon al·lot
: -O	⇒	Estic estorat
: -)=	⇒	Soc fumador
: -)''	⇒	Caure les baves
{ :-)	⇒	Duc perruca
(:-)	⇒	Soc un cappelat
[:-)	⇒	Cap quadrat
: -P	⇒	Treure la llengua
8 -)	⇒	Duc ulleres

Guillem Vanrell
guillemvanrell@hotmail.com
gvanrell@lander.es

(UNA XERRADETA... acabament)

Cal una certa tolerància, per exemple en el tema de la integració per evitar que ningú no es pugui sentir discriminat. La realitat d'aquí és molt complexa: fills d'estrangers, les minories ètniques (tan sols a Manacor hi ha 300 magrebis). Aquesta és la realitat de Mallorca. Hem d'integrar tota aquesta gent, han d'estimar la nostra cultura i això ho poden aprendre dins l'aula, però no basta. L'educació de les persones ha de ser integral, respectant-les i sense manipular-les. Arribarem més lluny per aquest camí, amb bones maneres, però amb fermesa.

És un repte fer una escola compromesa amb la nostra realitat, amb gent de moltes procedències.

Les escoles han de definir unes línies clares d'actuació, un projecte d'escola.

-Creus que els traspessos de competències servirà per millorar un aspecte llargament reivindicat per la nostra societat civil, com és el d'augmentar la presència del català a les escoles illenques?

-En aquest sentit feim feina de manera conjunta la Direcció Provincial i la Conselleria d'Educació, la qual ja s'encarrega de l'ensenyament de la llengua catalana. A hores d'ara hi ha una subcomissió especialment dedicada a la llengua catalana, de la qual form part. S'hi han tractat temes com noves assignatures optatives en català, el reciclatge, la normalització del centres d'Educació Especial... Respecte de la normalització lingüística constatem que avança molt aviat. Hi ha un progrés palpable: els escrits, la retolació a les escoles, etc. És una satisfacció molt gran veure que avança amb seguretat. Els professionals estan molt sensibilitzats i se'n preocupen molt.

-En aquests moments, els pares i les mares i la societat en general veuen amb molta preocupació la implantació dels nous plans d'estudi fruit de la LOGSE. Com està aquesta qüestió?

-A la resta de l'Estat encara es fa en pla experimental, aquí gairebé s'ha implantat arreu i això ha creat greus problemes d'infraestructura. En concret a Algaida, encara que per zona i per a l'ensenyament secundari ens toca anar a l'Institut de Lluçmajor, com que actualment està molt saturat d'alumnat, això farà que durant un grapat d'anys el primer cicle d'ESO (el primer i segon curs) es continuarà impartint al nostre poble. Quan es faci

l'Institut de S'Arenal, descongestionarà el de Lluçmajor, aquest no patirà tanta massificació i s'hi impartirà tota l'ESO.

Per al curs que ve s'ha cercat una solució provisional per acollir a S'Arenal tots els grups de 3r d'ESO; això significa manco alumnat a Lluçmajor.

-Pel que sabem, dins el món de l'educació gairebé has tocat totes les tecles. On t'has trobat més a gust?

-Indubtablement, quan he estat en contacte amb els al·lots. Sí, he tocat totes les tecles. Quan l'any 1963 vaig aprovar les oposicions, vaig entrar dins el programa d'Alfabetització i Promoció Cultural d'Adults, es tractava d'animar els majors a estudiar. En tenc un record molt bo, els ensenyava sobretot a llegir, perquè escriure els costava més, a segons quines edats ja es té la mà encarcada. Llavors vaig fer de mestre a Inca, al Patronat Ramon Llull. Fins que em nomenaren director del Verge de Lluc, a Palma, i ho vaig ser molt d'anys. Amb en Gabriel Janer Manila vaig passar uns anys meravellosos al Servei d'Orientació Escolar i Vocacional. Quan vaig entrar al cos d'Inspectors d'Ensenyament, el meu primer destí fou Menorca. També he estat professor de la UNED (Universitat Nacional d'Educació a Distància) i de Magisteri. Fixau-vos que he passat per tot, des d'alfabetització fins a la Universitat. Una de les coses que em va engrescar més fou l'Educació Especial, estic molt sensibilitzat pel drama que viuen moltes famílies, per això vaig estudiar l'especialitat de Pedagogia Terapèutica.

-Per acabar, quin consell donaries als pares i mares de nins o nines en edat escolar que llegequin aquesta entrevista?

-Si volem una escola nostra i integradora, és una tasca de tots aconseguir-la, ensenyants, alumnes i també pares i mares. Sí que voldria fer un suggeriment a la revista. Estaria bé, ja que a Algaida hi ha molta gent dedicada a l'educació, que ES SAIG tingués una secció que tractàs temes sobre el món de l'ensenyament.

Joan, gràcies per la teva amabilitat i enhorabona una altra vegada.

**Antònia Maria Mulet
Catalina Martorell**

UNA XERRADETA AMB...

en *JOAN MARTORELL*

En Joan ens reb molt amablement però insisteix que ell no és notícia i que, per tant, no hi ha cap motiu per fer-li aquesta entrevista. No obstant això, nosaltres opinam que el fet d'haver estat nomenat **Secretari General d'Educació de la Direcció Provincial de Balears**, ben bé s'ho val. Li donam l'enhorabona i començam:

-Què és ser Secretari General d'un organisme com la Direcció Provincial del Ministeri d'Educació?

-És un càrrec tècnic i de funcionari. Per ocupar-lo es necessiten una sèrie de requisits que reunes. Jo estava molt bé fent la feina d'inspector, però després de proposar-m'ho insistentment i repetides vegades vaig haver d'acceptar.

El secretari és el cap de tota la casa. Ha de coordinar i gestionar tot l'organigrama: negociats, seccions, etc.; a la Direcció Provincial, hi fan feina unes 170 persones. És una casa complexa, s'hi registren i gestionen beques, títols, nòmnes, i s'hi fa tota la planificació en matèria educativa. És una feina difícil perquè ho ha de lligar tot: la dotació de material i de personal a les escoles, els nomenaments de càrrecs directius, els menjadors, el transport, etc. Una altra de les tasques és ajudar el Director Provincial, que és el màxim representant del Ministeri d'Educació a les Balears, i suplir-lo en qüestions tècniques durant les seves absències.

Aquesta feina la faré durant un temps determinat, ben concret, perquè quan tinguem les transferències en Educació, la Direcció Provincial desapareixerà.

-I quan es faran les transferències?

-Dia primer de gener de 1988 tendrem les competències de l'Educació no Universitària. Estic content de fer aquesta feina en aquest moment històric i irrepetible, succeïxen moltes coses... Tenir l'oportunitat d'ajudar aquest procés és apassionant i molt interessant.

En aquests moments ja hi ha comissions que fan feina en aquest aspecte. Confiam que el proper dia primer de gener els ciutadans illencs rebin un

sistema educatiu ben lligat, i que si noten cap canvi, sigui per millorar. Tots els que fem feina dins el món de l'educació hi hem de fer la nostra aportació.

La Direcció Provincial fa un esforç perquè les transferències es facin de la millor manera possible. Ja fem feina conjuntament amb la Conselleria d'Educació.

-Creus que les competències permetran que les nostres escoles i instituts puguin aplicar uns programes en què hi hagi una major presència de continguts específics de les nostres illes: història, societat, cultura, medi natural, etc.?

-Hem de definir un model, un sistema propi compromès amb la nostra cultura i les inquietuds del nostre poble. Els alumnes han d'estimar el que és nostre, però per això han de tenir models.

(Segueix a la pàgina anterior)

Vos oferim els treballs guanyadors del Certamen de Castellitx. Trobareu a falta el premi de glosat, que el jurat va declarar desert.

Agraïm a la Comissió Organitzadora l'autorització de publicar aquests premis.

PREMI DE NARRACIÓ CURTA

CAL ENCETAR L'ESTIU

FRANCESCA AINA MARCÉ SABATER

A la una, quan la nit encara alletava la jovenalla i l'alcohol eixorivia els pocs estrangers esgarriats, ells decidiren acabar la festa. Estaven cansats. Durant aquells dies havien fet les últimes esperonejades del curs i arrossegaven massa nits de vigília forçada, massa *freinets i piagets* barrejats per dins el cap, massa *chomskys i saussures*, anells i subanells, esses sordes i sonores, *pavlovs i osterrieths...*, hores i més hores de colzes i màquina d'escriure, de cafès carregats i habitacions sense sortida...

Només en Magí volia continuar. *La nit és jove i li sobren hores -comentà- i si no les gastam, es desaprofiten.* Animós, proposà d'anar al Jonquet a fer les darreres copes als quatre barutxos turbulents que encara vetllaven la badia, però la seva proposta no trobà quòrum, ningú no es va animar, ni tan sols na Maria, que sempre s'apuntava a qualsevol bombardeig. Les parpelles els pesaven com a plom i amb prou feines aconseguien estintolar-les, així que s'arremolinaren a la llum estantissa d'una farola i intercanviaren adreces i telèfons ("*dona'm-ho*", "*passeeu bé*", "*Ens veurem?*", "*Eh, ges el número*", "*Fes bonda*", "*No, no el tenc*", "*Crida'm*", "*A*

reveure", "*Bon estiu*"...) però, malgrat les bones intencions i els guspirejos fugissers, molts intuïen que no es retrobarien fins a la tardor, perquè tots, llevat d'algunes amistats forjades aquell any, s'esbrancarien en colles diferents i fins i tot en indrets allunyats: Santanyí, Lloseta, Algaida, Maó, Campos, Palma... distintes llorigueres on podrien arraconar la saviesa acumulada durant vuit mesos i preocupar-se només dels cossos esblaimats.

Na Maria n'era conscient d'aquest fet i per això, quan tots es prometeren telefonades i cites durant l'estiu, ella, que mai no es volia engrunar els dits, només digué: "*bona nit, ja ens veurem*" i repartí besades per a tothom (galta amb galta, besos a l'aire xarrupant cabells). Potser els enyoraria, potser l'estiu es faria llarg..., però de moment hauria de prescindir d'ells i de nou transferir-se als amics de sempre, els de la infància, els que compartien amb ella carrers i ascensors i places i bars i platges i terrasses i cerveses i gins-tònics i vacances... Sabia que rere les primaveres de clausura arribaven bavarades de sol i saraus de lluna (Sant Joan, Sant Pere, Sant Marçal..., tot un enfiloi festívol de sants i verges que cada any

s'empassava més aviat l'estiu i amb ell el rebombori de l'adolescència) i tornar a l'ociositat la conhortava.

-Espera'm. Em deixes a ca meva? -una veu li sortí al darrere. Era na Marta que es desfeia del remolí i la seguia.

-Sí, vine, em ve quasi de passada -contestà i li feu un gest amb la mà perquè la seguís-. Tenc el cotxe aquí darrere.

Era un erre-cinc metal.litzat, relativament nou, matrícula ema. Na Maria, després de pegar copets al cotxe que hi havia davant i al que hi havia darrere, aconseguí treure'l de l'aparcament però abans el va calar tres vegades i la sang li pujà a la cara. Es va sentir ridícula.

-Em falta experiència -confessà com a disculpant-se-, però arribarem. No et preocupis, -rigué-.

-Tranquil·la -digué na Marta-. Jo ho faig pitjor.

Na Maria tenia poca pràctica perquè només feia dos mesos que s'havia tret el carnet. Son pare, en el seu divuitè aniversari, li regalà els doblers per pagar les classes i se'l va treure a la primera. Ara només li mancava un cotxe. El que portava era del seu germà i, com que el tenia molt gelós, només li fiava en comptades ocasions. Ella sabia molt bé què havia de fer per persuadir-lo i sempre representava la mateixa comèdia: primer li anava amb magarrufes i després, al moment més inesperat, quan el no es feia difícil de pronunciar, li demanava el cotxe. Així i tot en Miquel es feia pregar molt, ronsejava i finalment accedia a la seva petició i li oferia les claus amb un llarg allionament de bon conductor i amb la forçosa condició que enganxés el vuitanta al vidre de darrere. Això, a na Maria, l'empipava molt, i tot d'una que voltava el primer cap de cantó s'aturava i amagava davall el seient aquells números

enormes que la delataven com a principiant.

-Trob que ha faltat molta gent. Esperava una cosa més animada -comentà na Marta mentre cercava la capsa de tabac per dins la bossa.

-Sí, demà hagués anat millor. Tots hauríem estat més descansats i segur que hauria vingut més gent. Ja vaig proposar jo que ajornàssim el sopar però ningú no em va fer cas.

-És igual, demà també n'haguessin faltat. És difícil que a tothom li vagi bé el mateix dia. Tots tenim els nostres compromisos i posar d'acord tanta gent és impossible. A més, malgrat tot, ha anat molt bé -es contradigué na Marta i encengué la cigarreta posant-hi molt d'esment, com si fos més important la disposició dels dits i dels llavis que l'absorció del fum i engolí la primera calada amb ganyotes de fruïció. Na Maria ni la mirava, estava massa atabalada. Tenia els ulls fits en el trànsit, i en els retrovisors, i en els semàfors, i en els senyals, i en l'agulla del comptakilòmetres (velocitat controlada), i en els intermitents, i en els llumets de colorins que dansaven pel comandament... Semblava una autòmat: la mà dreta damunt les marxés, la mà esquerra garfida al volant, les cames rígides, els peus enravenats i el cor... sotraquejant. Calia, però, dissimular la inexperiència de novençana i de tant en tant badallava i s'escardassava la mata de cabells que l'aire escambuixava. Espitjà el casset i la veu estereofònica d'en *Moustaki* començà a parlar d'un carter que s'havia mort massa jove.

-És una llàstima que en Mateu no hagi vingut -digué na Marta-. Haguéssim rigut més. Demà si el veus, que supòs que el veuràs, -somrigué irònicament- digues-li

que l'hem enyorat, i tracta'l bé que és un sol.

Na Maria no va entendre massa la pluralització del subjecte perquè creia que a ningú, a part de a ella, li era permès enyorar en Mateu i li va sorprendre que na Marta s'atrevis a pluralitzar el seu particular enyorament com si en Mateu fos una possessió comuna a la qual tothom pogués tenir accés, i aquella asserció empírica la feu sentir impotent. Li entrà una mena de gelosia exasperada que va estar a punt de fer-la esclatar i de dir-li a na Marta que en Mateu era seu, que li era igual si havia estat d'altres, però que aquest estiu era seu i potser ho seria ja tots els estius i tots els hiverns i totes les primaveres i tardors que li quedaven de vida, i que per favor es deixàs d'ironies i consells i es preocupàs dels seus assumptes, però no ho va fer, simplement contestà que sí, que ja li ho diria. No ho pensava fer. En realitat tenia altres coses més importants de què parlar amb ell. Li havia de contestar a la seva proposta, li havia de dir que ja s'ho havia pensat, que ja estava segura, que no s'ho volia pensar més, que sí, que l'estimava, que era seva, i se li atansaria al coll i el besaria i estarien així molta d'estona. I li hagués agradat dir-li ja, i no haver d'esperar més, però justament, a darrera hora, en Mateu li telefonà per avisar-la que no hi aniria al sopar, que havien ingressat el seu padrí a Son Dureta per un atac de cor i que esperaria a veure què passava.

A na Maria la notícia li va caure com una bomba, i no per l'infart en si, perquè tanmateix al padrí d'en Mateu no el coneixia, sinó perquè tots els seus plans s'estavellaren: l'actuació premeditada, el discurs preparat, les frases escollides... Tot quedava ajornat.

Era un xicot molt agradable en Mateu,

sabia com engrescar-se la gent i tots afirmaven que era un estupend relacions públiques. A l'inici del curs els que s'asseien per darrere, per divertir-se, organitzaren dins l'aula una paròdia d'elecció democràtica i col·locaren damunt la taula dels professors una urna improvisada de cartó; agafaren una llista de classe com a cens i amb estricte ordre feren depositar-hi a tots octaus de foli amb diversos noms. Na Maria, que ja havia analitzat detingudament cada un dels candidats obligats, escrigué el seu nom a la papereta blanca amb lletres grosses i perfectes: MATEU GELABERT SABATER perquè li va semblar que era un al·lot competent i simpàtic i el més ben plantat de tots; i molts tengueren la mateixa idea i en Mateu resultà ésser el més votat i, sense fer-ne comptes, fou nomenat delegat per majoria absoluta. En contra del que s'esperava, prengué seriosament el seu càrrec i aviat tothom se n'adonà de l'encert en l'elecció. El delegat resolia amb absoluta eficàcia qualsevol qüestió que se li plantejàs. Era el pont perfecte entre alumnes i professors: retallava programes, negociava treballs, canviava dates d'entrega, celebrava *mitings* al saló d'actes quan era temps de vaga i en qualsevol assumpte sospesava sempre inconvenients i avantatges. Era un "sol" com deia na Marta. Per això, quan dos dies abans del sopar de fi de curs se li va declarar a na Maria al *Bar Cristal*, tots dos sols, bevents una cervesa i aclarint uns apunts de l'examen de Pedagogia, ella va pensar que li prenia el pèl i se'n rigué. Però en Mateu insistí:

-No, no te'n riguis, que ho dic de veres. M'agrades, vull sortir amb tu.

A na Maria li va semblar una declaració banal i insulsa, i estranya per inesperada, però així i tot el pit se li encongí i una gran filera de formigues li transpuà la

pell. *A mi, m'ho ha dit a mi, entre totes m'ha triat a mi*, el datiu botava dins el cervell com una pilota incontrolable, no s'ho arribava a creure. El cor trontollejava. Se'n adonà de sobte que la veu se li havia fos i engolí saliva.

-Em ve de nou, no sé què dir, no ho tenc clar -la seva resposta havia estat tan banal i freda com la requesta d'en Mateu.

-M'agrades, et vull conèixer més -els dits se li embullaren pels seus cabells-. Ets meravellosa. No t'ho han dit mai?

-Sí, moltes vegades -digué amb fermesa, sostenint la mirada, que en Mateu no es cregués que mentia, i recordà que la seva padrina senpre li deia que era fascinant i meravellosa com una princesa i somrigué satisfeta.

-Quan ho sabràs?

-A què?

-Si vols ésser la meva al.lota.

-Deixa'm uns dies per pensar-ho -digué i se'n penedí tot d'una perquè no calia pensar-se res, estava segura que sí, que volia ser la seva al.lota i que li agradaria passejar amb ell pel carrer i que l'agafàs de la mà i la besàs i l'acompanyàs a ca seva amb el cotxe després d'haver fet l'amor a qualsevol lloc isolat de Palma. Però calia meditar-ho bé. I ara en Mateu la mirava i no entenia aquella resposta ni aquella indecisió. Era la mateixa mirada que topà el primer dia de classe quan, asseguda a la primera fila, intentà esbrinar per què s'havia ficat allà dedins si tanmateix sabia que no encaixava dins l'engranatge de l'ensenyança: no li agradaven els infants, ni les escoles, ni els pedagogs *progres* i ni tan sols els estudis de Socials que havia triat arbitràriament. Desitjava sortir corrents, fondre's, allunyar-se'n, però així i tot llegia i rellegia els programes dels professors per veure si hi trobava quelcom que la convencés del contrari. Quan es girà per

veure quina fauna li havia tocat en sort per compartir tot un curs, la seva mirada es creuà amb la d'en Mateu, ulls verd oliva, i aleshores compregué la raó per la qual després de mil dubtes i cavil·lacions havia elegit la carrera de Magisteri: estava escrit en algun llibre arcà que les seves mirades s'havien de trobar. La padrina li havia explicat molts de pics: *"Tot està escrit i res no es pot canviar. Deixa que les coses passin i no frissis mai perquè tot arriba al seu moment i sobretot estiguis segura del que vols"*. Foren els darrers consells que li donà la padrina Margalida un dia que, farta d'estudiar totes les muntanyes de la Península i angoixada per veure's incapaç d'aprendre-les, desitjà ésser gran per no haver de tornar a escola. A la mateixa nit d'aquell dotze d'abril -ja feia deu anys- una embòlia se l'endugué i no li tornà a dir mai més que semblava una princesa.

Però li havia fet cas, no havia frissat, havia esperat vuit mesos i ara encara havia afegit dos dies més i no sabia bé per què. Estava convençuda que en Mateu li agradava, veia en ell totes les qualitats que fan un home desitjable, era simpàtic, atent, amable, treballador, prudent, fort, atlètic... (totes a la classe li anaven al darrere), però trobava que era massa home per a ella. Presentia que, potser, només seria una més en la llarga llista del seu currículum amorós i en certa manera això l'acomplexava un poc i la feia dubtar, però així i tot es va proposar encapçalar-la. Només necessitava un poc de temps per cavil·lar i trobar la millor manera de confessar-li la seva inexperiència amorosa -fins ara tot havien estat manuclejos esporàdics i besades barroeres- i certes veritats que sempre havia ensofronyat dins una penombra d'aquàrium perquè mai ningú no pogués esbrinar-les. Necessitava, en definitiva, dos dies més

per perdre decorosament la imatge de dona agosarada que passejava per tot arreu i confiar-li el seu secret. L'avergonyia moltíssim oferir-se-li verge.

-Bé, pensa-t'ho. Però avui necessit que qualcú m'ajudi a estudiar. Estic un poc peix i potser si estudiem junts ens anirà millor -digué en Mateu mentre pagava les cerveses i l'estirava per la mà amb una urgència innecessària-. La meitat per hom, per a mi en Tonnucci i en Freinet i per a tu na Montessori i en Pestalozzi. Després intercanviam impressions i ens ho comptam.

Na Maria s'aixecà i el seguí un poc astorada.

-Per què tens tanta pressa? -demanà.

-Hem d'estudiar molt perquè hem d'aprovar-ho tot i vull compartir amb tu el millor estiu de la meua vida. -En Mateu ho deia convençut i amb tanta dolcesa que embadalia. I embadalida el seguí avingudes amunt fins al seu pis, un pis antic que en Mateu amittjanava amb un cosí que estudiava Història i un amic que feia Dret -tots tres eren de Felanitx i per no haver d'anar i venir cada dia, els pares els pagaven el lloguer-. Era al carrer Blanquerna, un quart sense ascensor. Pujaren molts d'escalons grisos amb taquetes blanques. En Mateu davant estirant-la per la mà i ella darrere panteixant. Tot feia olor de pols i humitat, de casa descuidada. El trespol era tot de rajoles policromes i figures geomètriques. El sòtil, molt alt, enguixat de garlandes. L'habitació on estudiaren, la més petita, tenia una paret feta com a de biaix i les altres plenes de prestatges i llibres de tots colors i formats. Just devora el finestral de persianes verdes hi havia una taula encerclada de cadires. Per damunt, apunts, quaderns, diccionaris, cendrers amb restes de diferents tabacs, tassons

bruts i tasses amb baixos de cafè: un desastre.

-Realment sou tots uns desordenats -digué Na Maria contemplant la taula i s'assegué mentre en Mateu retirava tasses i tassons.

No es van moure fins sis hores més tard: esquematitzaren tots els temes, discutiren teories, contrastaren opinions i creuaren mirades. Sis hores de treball interrompudes només per uns petits parèntesis de cafès amb llet ben carregats i galetes d'Inca mig estantisses. A la fi na Maria mirà el rellotge.

-Me n'he d'anar. Ma mare passa pena si m'estorb sense avisar. Es pensa que encara tenc deu anys.

-T'acompany. Necessit un poc d'aire i així estiraré les cames.

I ja al carrer en Mateu l'estrenyí per la cintura i abraonant-la cap a ell, la besà al front. "T'estim de veres" digué i na Maria li recolzà el cap damunt l'espatlla. No s'ho arribava a creure, no podia ser vera, era massa perfecte. Ulls clucs es deixava guiar pels seus passos i veia com el nom de qui deia que l'estimava s'esbargia per Ciutat amb intermitències de neó: **MATEU, MATEU, MATEU**, cada carrer, cada entrada, cada mostrador s'omplia d'ell. "M'estima, m'ho ha dit" pensava i s'aferrava més fort al seu braç com si tingués por que li fugís.

A la fi la besà a la boca i el cor esdevingué una pèndola enfollida. "T'estim", repetí en Mateu i ella acalà el cap i reaccionà a temps:

-Estic confusa. M'ho he de rumiar -digué resolta, però el pensament li recordà que no estava a la seva altura.

Na Marta seguia fumant. Hi havia pocs cotxes. Es notava que era dia feiner. El

Passeig Marítim no s'assemblava al dels dissabtes. S'havia amansit... A l'altura del *Bar Pesquero*, just davall una farola, un jove feia autostop. Semblava estranger. Quan passaren devora ell, na Marta tirà la llosca per la finestra i se'n rigué divertida i cruel.

-Llàstima que no anem pel seu camí. L'haguéssim pogut agafar.

-Sí, li podríem haver fet un favor. -Na Maria jugava amb les frases ambigües, li agradava que la gent les interpretàs en sentit distint del que ella deia.

-Deixeu córrer. Tenc molta son, -rigué na Marta. Havia interpretat la frase així com na Maria volia que la interpretàs i no en el sentit que l'havia dita perquè ella, en realitat, es referia al favor de portar-lo a qualche banda i no a altres favors de tipus personal.

Deixà na Marta a la Plaça dels Patins i li prometé que la cridaria durant l'estiu. Quan ja se'n anava cap a ca seva quelcom d'estrany (possiblement els dos gin-tònics que havia begut) l'obligà a canviar de direcció i tornà arrere a veure si el jove alt i rossenc, que semblava dels països nòrdics, encara era allà, i en efecte, seia vora un carrerany de palmeres deslluïdes i de tant en tant s'aixecava, estrenyia el puny i assenyalava amb el polze la direcció cap a on volia anar. Ella es va fer la topadissa. Posà l'intermitent i frenà més lluny d'allà on ell estava i el féu córrer. De sobte se li havia empescat que aquest turista albi tan ben plantat la salvaria del ridícul.

Es deia Leonhardsen, era norueg i s'hostatjava a l'hotel *Kontiki* de Ca'n Pastilla. Quasi no parlava espanyol però, com que s'havia passat molts d'estius a ca una tia seva que vivia a París, es pogueren entendre per mitjà del francès, aquell francès gramatical que na Maria havia après a l'institut, les frases del qual només

prenien essència a l'ésser transcrites mentalment en una pissarra verda i llargaruda.

En Leo li digué que havia deixat els seus companys al *Glop* fent les darreres copes perquè també tenia son i li contà que treballava en un forn artesanal de pastes noruegues: s'encarregava de coure els pastissets, els enformava, controlava el temps de cocció i els treia quan eren cuits. A na Maria li agradà aquest ofici. Suposà que en Leo sempre devia fer olor de dolç, com a d'ensaïmada, i ensumà el cotxe, però li investí una bafarada d'espígol de qualche ambientador que el seu germà havia amagat a algun lloc inescrutable.

Així com va poder li va contar que venia d'un sopar. "*Je viens de dîner avec mes copains*" i no sabia cert si ho havia dit bé, però se sentia orgullosa de si mateixa perquè no s'havia oblidat que la í duia un capellet damunt, com un paraigües per protegir-se de la pluja o del sol o simplement el duia per presumir, per estar més *guapa*, sempre havia pensat que les vocals franceses eren molt presumides (ella també avui s'havia posat la camisa nova i els *Levi's* i s'havia donat ombra als ulls i un poc de rimel a les pestanyes i en Magí fins i tot li havia fet broma: "*hauriem d'anar de festa cada dia per veure tanta bellesa amagada*", i la mirà de dalt a baix). I, mentre parlava, reia i es garfia al volant i a la palanca de marxes i veia com en Leo l'estripava amb els ulls i volia deixar d'ésser una autòmat i intentà relaxar-se. Mirà cap a la dreta i veié regalims de llums damunt la mar i una llenca de lluna esprimatxada que els seguia vorera d'autopista i la nit li semblà més suau i més dolça i pensà que ja era hora d'encetar l'estiu i es girà cap en Leo i somrigué. I, amb el llenguatge del somris, en Leo entengué que aquella al.lota tan riallera i que tan amablement

l'havia acollit en el seu cotxe, que es deia Maria i que s'assemblava a una actriu i cantant anglesa amb el nas gros de la qual no recordava el nom, volia ésser estimada, i entengué que podia intentar de fer-ne un pastisset saborós i potser no seria rebutjat, així que col·locà la seva mà damunt la d'ella i li ajudà a canviar les marxes, i na Maria acceptà aquella mà aspra que com una aranya gegantina s'enfilava pel seu braç i s'aficava lentament per dins la màniga, un poc tímida, com demanant permís, i la va deixar fer, incapaç de refusar-la. No hi havia més ajornaments.

Enlloc de seguir autopista avall, girà cap a la dreta i es dirigí al lloc on tantes vegades havia anat de petita a veure com s'enlairaven els avions, un camí sotragat i solitari que acabava en un reixat, mig tombat per les mans aferradisses dels qui gaudien amb els aterratges eixordadors, que impedia l'accés a les pistes. Malgrat fos principi de temporada, a l'aeroport hi havia poc moviment. Es veien bastants d'avions aturats, però només en veieren un amb llums intermitents a les ales que encalientia motors per partir. Al norueg li va agradar el lloc: "*c'est joli*", va dir i mirà el llarg carrer de llumets que s'allunyava en línia recta. Era un indret turbulent però tranquil. A una cinquantena de metres hi havia un cotxe, possiblement una altra parella engrescada en les seves feines. Res no els estorbaria, pensà en Leo, i pausadament li desabotonà la camisa i li abaixà els sostenidors deixant els pits empresonats per les seves mans i sostinguts pels elàstics. Li atracà els llavis i començà a xuclar. Na Maria sentia la llengua tèbia que com un llimac bavós li recorria les mamelles, i es pensava que aquell monstre xuclaria i xuclaria fins a absorbir-la tota, i li volia dir que anàs alerta, que era verge, i que amb les verges cal ésser tendres, i

afectuosos, i sensibles, i dolços, i delicats i suaus, però un rar esgarrifament la feu desitjar que el monstre xuclàs més i més, i les mans d'en Leo es multiplicaren: al pit, a l'entrecoix, al ventre... deu, vint, trenta, mil cucs esgarraposos que mauraven el seu cos... Amb presses s'acabaren de despullar. En Leo la feu seure damunt, cara a cara, i la besà i li tornà a xuclar els pits i na Maria li rapinyava l'espatlla de mantega i el pit de burballa i el decenou, que havia arribat al cap de pista, prengué carrera i s'enlairà amb un renou esverador, i de sobte na Maria sentí quelcom que burxava per dins ella i s'endinsava i sortia i s'endinsava..., tot un esplet de burxadades dins el sexe esportellat que només s'amansiren quan Leo deixà de panteixar. Gens de sang. Ni una gota. Ho comprovà en el *kleenex* i pensà que havia estat un acte inútil perquè tanmateix en Mateu no se n'haguera adonat de la seva virginitat. Mirà cap al cel i veié l'avió que perseguia la lluna esprimatxada, hi passava per damunt i es dirigia, per enmig de les estrelles, cap a altres constel·lacions i li va semblar que la nit seguia dolça i que res al món s'havia trastocat.

En Leo, que havia protagonitzat un dels capítols d'un llibre arnat on tot el que succeïa ja estava escrit d'antuvi, es vestia candorós i satisfet, no sabia que havia estat elegit entre tots els homes del planeta per a esquinçar-la i al mateix temps salvar-la així de la ridícula d'haver de confessar la seva virginitat a qui segurament pressuposava el seu desflorament.

Na Maria engegà el cotxe per acompanyar-lo a l'hotel. Pel camí en Leo trobà dins un cendrer una capsa de *Winston* arrugada i li escrigué la seva adreça d'Oslo perquè el visitàs algun dia o almenys el felicitàs per Nadal. En

Moustaki, molt oportú, seguia cantant: "*Si je venais chez-toi, j'attraperais un rhume*" i en Leo rigué i la mirà i li digué que no es preocupàs, que si es constipava, ell la cuidaria molt bé, que això no era cap problema. La besà i baixà del cotxe.

- "*Gracias Maria, eres formidable*", - s'acomiadà per la finestra enviant-li un bes amb la mà.

Na Maria aquell dia dormí fins tard. Quan en Mateu li telefonà al migdia, sa mare, escridassant, obri la finestra de pinte en ample i la llum l'assagetà. En Mateu li donà a triar entre diverses opcions: una tarda de cinema, un passeig vorejant les barques, una cala tranquil·la, una escapada a Valldemossa o l'exposició de Sa Llotja. Finalment quedaren a les cinc al *Bar Bosch*. Visitaren l'exposició d'Aligi Sassu. I des que na Maria li digué que sí, que volia ser la seva al·lota, esdevingueren siamesos. Aferrats per la cintura s'amoixaren tot l'horabaixa vora les barques. Ell li besava els cabells i ella li recolzava el cap a l'espatlla, i a cada deu passes, davant els iots més luxosos, ella li ofería la boca i en Mateu s'aturava, l'abraçava i s'inclinava per besar-la i en aquells moments totes les flaires del port s'esbargien i només en quedava una, la de Maria. Tot feia olor de Maria i per això en Mateu inspirava tan fort com podia i aquella aroma viatjava per tots els racons del seu cos i traspuava per la pell. *T'estim* deia i aclucava els ulls i no podia recordar quan començà a estimar-la ni per què havia tardat tant a adonar-se'n. No en sabia res d'aquell primer dia de classe que les seves mirades es creuaren. No ho recordava. Intentava fer memòria i, de l'inici de curs, se li havia quedat només la imatge de na Marta, preciosa, asseguda unes quantes fileres més endavant, amb aquella noble habilitat per encendre

cigarretes i una clara predisposició a no passar desapercebuda, la riulla estrident, els gestos amanerats, els comentaris insulsos... Els primers dies havia intentat relacionar-s'hi amb l'excusa del tabac ros, que se li havia acabat, o del foc, que havia perdut l'encenedor, però ho deixà fer perquè trobà que era una al·lota massa superficial i deixà d'interessar-li. Aleshores va ser ella qui començà a buscar-lo, i a sol·licitar-li apunts, i a coincidir amb ell al bar entre classe i classe, i a enforinyar-se en el seu grup de treball, i a citar-lo a la Biblioteca de Sant Francesc, i a obligar-lo a fer la darrera copa al *Ciutat* abans de retirar-se, però no va passar res més, tan sols una bona amistat fins que al segon trimestre na Marta es va trasbalsar al grup de na Maria per investigar sobre els interessos dels nins de tres barriades de Palma de nivell socioeconòmic diferenciat i aleshores s'anaren distanciant, però gràcies a això començà a adonar-se'n que existia na Maria. Tenia un cos perfecte i proporcionat, però no era ni guapa, ni simpàtica, ni atractiva. Això sí, semblava intel·ligent i demostrava una gran seguretat en si mateixa. Les seves intervencions a classe eren discretes i efectives. S'allunyava dels comentaris banals i normalment tothom recolzava les seves opinions. Ell també. Cada dia li descobria noves qualitats i s'embadalia escoltant-la. Però, realment, quan s'enamorà de veres va ser el dia en què els professors no numeraris es posaren en vaga reivindicant millores salarials i contractuals, el deu de maig. En Macià proposà aprofitar el temps i anar vorera de mar a estrenar l'aigua. Ell i en Magí acceptaren tot d'una, i na Marta i na Maria, que pul·lulaven per dins el bar, també s'hi apuntaren. Feia un matí quasi estiuenç, d'un cel meravellós i d'un sol

omnipotent. Quedaren a la Plaça d'Espanya. Cadascú havia de dur el seu menjar i en Macià, ja que venia amb el cotxe, portaria una gelera comú amb les begudes. Tenia un dos cavalls antic i vell, color d'ala de mosca, que li havia cedit son pare perquè anàs fent quilometratge abans de comprar-li el cotxe bo. A en Mateu li tocà asseure's darrere. Na Marta i na Maria el feren passar enmig, damunt la barra, i al principi feia broma i no s'hi volia asseure perquè la barra feia mal al cul però finalment s'hi avengué, segur així que estaria devora na Maria.

No es posaven d'acord sobre on anar: Son Verí, Illetes, Camp de Mar, Santa Ponça..., hi havia tants de llocs on escollir!, però les al.lotes digueren que ells volien anar a Es Trenc i ja ningú no s'atreuía a dir res pus. I precisament fou en aquell viatge tan incòmode, en aquell fregar de cames, en aquell oscil.lar de cossos, en aquells sotrac's oportuns, en els vaivens quan corejaven les cançons d'UC (*anàrem a Sant Miquel una colla de gent bona. Xim-pum, da-li, da-li, da-li, bum-bum*, al xim-pum espitjava na Maria i al da-li da-li na Marta) que desitjà que fos seva. Quan a'acabà la cançó tots rigueren i en Magí li digué que no se n' a-profitàs de la situació, però ell desitjava que la cançá fos eterna perquè les altres ja no exigien el trontollar de cossos i s'hagué de conformar escoltant na Maria que se sabia totes les lletres. Quan arribà la de la presó (*Com cantarem, senyora, si estam dins la presó, la vida mia, la vida amor*) se li posà la pell de gallina perquè la veu li sortia preciosa i volia dir-li a en Magí que aturàs el casset per sentir-la només a ella, però se n'averkonyí.

Quan deixaren la carretera s'endinsaren en un camí polsegós amb muntanyes de sal i dunes d'arena i pins i tamarells i savines i sotrac's i pedres fins que a la fi

descobriren la platja que s'obria entre les dunes, màgica i solitària, amb una aigua meravellosa: blava i cel i blanca i transparent i ondulada i plana i verge i ancestral i perfecta. I s'enorgulliren de tenir una platja com aquesta i gojosos traguieren les coses del cotxe i les dugueren vora l'aigua. Estengueren les tovalloles i es disposaren a prendre el sol: elles dues pitam a lloure, ells tres escadussers... Na Maria, amb gran naturalitat, com si no se sabés sotjada, s'ajagué amb les mans als ronyons i els colzes estintolant l'espatlla, repenjà el cap cap enrere i els cabells fregaren l'arena.

-Visca la vaga! -cridà amb entusiasme. Aclucà els ulls i la cara cercà el sol.

"¡El sol, esta hermosura de sol!..." en Mateu es perdé dins versos de Machado i de sobte, un poc confús, decidí comandar la vista i deixar de mirar-la. Calia dissimular, fixar els ulls en una altra banda, deixar-la tranquil.la, fer que tot es desenvolupés dins la normalitat, com si no passàs res, i es posà a parlar dels professors, de les lectures, de l'examen de Pedagogia... Calia que ella no s'adonàs dels animalons que li corrien per dins les venes i li espitjaven les temples: tup. tup. el cor a cent pulsacions i els ulls desobedients embadocats en les seves llunes.

-Feim un sus? Va, tots a l'aigua -proposà na Marta-. Covard el darrer!

Tots quatre es posaren a córrer. Tots quatre a corrensos, esquitxant i esvalotant la platja. Només ell quedà assegut, indolent a la seva covardia, riallós i paternal, irònic i autosuficient, fins que na Maria el cridà.

-Vine, no està freda. Està boníssima.

-Segur que està gelada. No venc -i féu un gest de menyspreu amb la mà, com espantant mosques.

-Mateu, *venga*, vine, no et facis pregar.

-Sí, prega'm un poc, m'agrada -se'n rigué.

I na Maria tornà a buscar-lo, els pits pendolant com amb degotissos de pluja (S'hi capbussaria de bona gana a explorar els aiguavessos i s'hi estaria hores i hores fins a ser capaç de reconèixer totes les pigues pel seu nom i fer-ne un escrutini exagerat: comptar-les i recomptar-les i endormiscar-s'hi damunt...), li allargà la mà (la pell espurnejada de sol, el cos perfumat de brisa) i en aquell instant veié l'amor que grillava entre l'arena.

Des d'aquest dia no deixà de pensar en ella i l'observava i procurava tenir sempre coses que comentar-li i buscava el moment oportú i no s'atrevia, però de sobte aquell vespre, quan la besà per primera vegada, s'hi llençà, temorenc de no tornar-la a veure en tot l'estiu i li digué que li agradaria que es veiessin cada dia, que quan no la veia l'enyorava i que li agradava estar amb ella i que volia que quan estassin junts les hores fossin eternes i el temps de separar-se no arribàs mai. I d'això feia ja tres dies i les hores ara passaven tan aviat que li semblava que només feia cinc minuts que estaven junts i no es volia resignar a deixar-la, però sens falta havia d'anar a Son Dureta a substituir son pare. Quan hi arribà el trobà que plorava i tot seguit vengué la mare, i els oncles de Sineu i els cosins, que feia tant de temps que no veia, i comprengué que mentre besava na Maria i el cor s'accelerava i tot ell es quedava en un estat de goig felicitat i embriaguesa, el padri s'havia mort.

El funeral fou l'endemà a Felanitx. Na Maria hi assistí amb uns quants de la classe. Desfilà pel banc dels homes perquè no coneixia ningú de la part de les dones. Donà la mà al que cregué que era son pare i també al cosí d'Història. A ell el

besà a la galta i li digué "em sap greu" després d'haver eliminat en el camí cap al dol tota una caterva de frases tòpiques que era incapaç de dir. Veié els seus ulls vidriosos, ulls verd oliva que desdeien amb el dol de l'església, i se li nuà el coll, i també se li posaren els ulls de vidre, i cregué escoltar un missatge: "Espera'm", i l'esperà molta d'estona al darrer banc fins que la llarga filera, que anava seriosa a donar el condol i s'esbrancava en salutacions i somriures a mitjan església, acabà de desfilat.

A la fi en Mateu es deslligà de la família i es dirigí cap a ella.

-Anem. Vendré amb tu cap a Palma -li digué, i l'agafà del braç.

Sortiren de l'església, s'acomiadaren dels companys de classe i anaren cap al cotxe.

-No sembles tu, estàs molt *guapo* amb corbata -comentà na Maria penjant-se pel seu braç.

-No te'n fotis. Me n'he posat perquè crec que en aquestes circumstàncies s'han de seguir les normes establertes i si cal anar de negre s'ha d'anar de negre, i si cal dur corbata, s'ha de dur corbata. No em molesta.

-A mi em semblen ridículs aquests capteniments. El dol es du per dedins.

-Bé, jo em referesc a dies concrets en què tot és un parèntesi i les coses funcionen d'una altra manera.

-És així, però no té per què ésser així. Crec que tot el que feim és una disfressa on ens amagam perquè la gent vegi que som com no som. Quants d'anys tenia?

-El padri?

-Sí.

-Setanta-nou. Va néixer amb el segle.

-L'estimaves?

-El veia poc, però ens enteníem. De veres estic *guapo*?

-Sembles un poc botifarra i no

m'agraden els botifarres, ni les corbates, ni les americanes i els pantalons de pines.

-A mi tampoc. -En Mateu es mirà i arrufà les espatlles.

Pel camí decidiren anar a menjar un pa amb oli a *Es Fonoï* i seguiren discutint sobre les vestimentes i sobre el padri. Quan hi arribaren en Mateu no s'atreví a baixar.

-Em fa vergonya entrar vestit així.

-Et lleves l'americana i la corbata i assumpte resolt -na Maria li afluixà el nus de la corbata, l'estirà cap a ella i li besà els llavis suaument-. Vols que t'ajudi?

En Mateu l'estrenyí fort contra el seu pit i li besà aquells rissos gruixuts i foscos que li emmantellaven l'espatlla i l'embogien.

-T'estim i mai em cansaré de dir-t'ho.

Ella tornà a cercar els seus llavis. Es besaren com mai no ho havien fet.

-Bé, si no vols sortir vestit així, a mi m'és igual menjar galetes d'Inca -na Maria el mirava fixament als ulls, suposava que les coses havien d'anar aviat. Si ell no proposava res, li tocava a ella prendre la davantera, que la veiés decidida. Pensà que potser no era el moment adequat i s'estava passant, però en Mateu digué que tampoc no tenia gana i que també es conformava amb un parell de galetes i arrencà cap a Blanquerna: De nou els lleons de puntets, inacabables, la porta de nord color caoba, els prestatges, la taula, els llibres... i en Mateu que es deixava dur amb una indolència que no aconseguia entendre i que atribuïa a la pena pel seu padri. Entraren a la saleta i na Maria, simulant espontaneïtat, se li atansà al coll i li oferí els llavis i el cos i tot el que ell volgués posseir, però no va trobar la resposta que esperava. Esperava mil cucs esgarraposos i afanyats, però en Mateu la dugué al sofà i amb gran delicadesa li

besà els ulls i el nas i els llavis i el coll i les mans, i es posà de genolls damunt la catifa i, recolzant el cap en les seves cuixes i abraçant-la per les cames, li digué que no forçàs les coses. Na Maria li agafà el cap entre les mans i se'l mirà fixament com a astorada.

-Mateu, què tens? Què et passa?

-The de confessar una cosa que potser no creguis però és la veritat: no ho he fet mai.

-A què? Boixar? No fotis!

-Sí, mai he fet l'amor. Tu seràs la primera. Per això et deman que tinguis paciència i si faig res malament m'ho diguis. Jo intentaré fer-ho tan bé com pugui.

Na Maria l'escoltava incrèdula. Veia davant ella un al.lotell atabalat, indefens i novençà, que no tenia res a veure amb la imatge que de ell s'havia anat forjant durant el curs i de sobte es posà a riure, l'amoixà i el besà al front.

-*Guapoo!* -digué rient igual que li havien dit a ella els picapedrers del seu carrer. I aleshores presentí un altre cop, entre decebuda i satisfeta, que no li agradava la docència.

(Estiu 94)

PREMI DE POESIA**L'ALQUIMISTA i L'ADOLESCENT***Amadeu Lleopart i Costa**L'alquimista**(per a Roser Saborit i Puntí)*

(anàlisi)

l'animal humà reduït
a estructures edificadores
de carboni
amb calci i magnesi de comparses
i litres i més litres d'aigua
jau inert damunt l'obrador
de marbre del vell alquimista

inert despullat i irrisori
l'home

desitjo respondre la pregunta
darrera
proclama als quatre vents l'alquimista

conèixer el dibuix molecular
obstinadament amagat
de l'ànima

(dissociació i dissolució)

l'estranger que arriba a la ciutat
accepta a contracor de desfer
l'antic nus que el lliga a la terra

tan seva com el bategar
del seu cor

la terra
va concebre i també parir
i abans que cap altra alletar
aquest home
avui de semblant afligit
i sorrut
avui esdevingut estranger
arreu

un estrany que no pot tornar
al paradís etern dels infants

la terra
a trenc d'alba l'ha vist escapar
l'estranger
de puntetes
silent
amb petites llàgrimes lliscant
cristal·lins estels trossejats
pel pendís colrat de les galtes

la terra
l'ha sentit dissoldre's després
dins la immensa vall de ciment
i asfalt
de l'urbs
que crema els peus nus i els cors humils
de tots
i cadascun dels vianants
anònims

dissoldre's en miratges urbans
només ingravidesa i boira
sense el rostre amable dels somnis
sense l'Edèn original

dissolt i indigent l'estranger

dividida la seva escorça
 cerebral
 un catió que tempta l'oblit
 i un anió que plora estels
 davant finestrals de tavernes
 llunyanes
 de més a l'est de l'est de l'Edèn

l'estranger maleeix els ponts
 que comuniquen espontanis
 l'hidrogen escàs amb l'alcohol
 excessiu

(reacció)

gossos amb sabres i uniforme
 nascuts dels hidròxids del poder
 abalançats
 damunt l'acidesa mil·lenària
 que cou càustica a les entranyes
 de totes les tribus subalternes
 que el món burgès i rutilant
 margina
 als marges de la modernitat

gossos entrenats i pagats
 per neutralitzar les revoltes
 convertir el foc en aigua i sal
 i mort
 simplement

cadàvers que Creont no enterra

(epileg aquós)

l'alquimista contempla l'àtom
 d'oxigen
 sortit d'esquemes que expliquen l'aigua

llavors somriu amb murrieria

sòlids vincles bigams t'emparen
 oh oxigen

però t'entretens en l'entretant
 amb veritables desconeguts
 amb qui improvises amistats
 fugaces

manifesta d'una vegada
 oh oxigen
 que et són totalment necessàries
 les parelles de ball de sempre
 fidelitat i covalència
 i quines estimes i oblides
 avui
 efimeres volgudament
 que et permeten el dolç equilibri
 del feix feixuc d'emocions

ocult
 als ulls de l'antiga moral

l'adolescent

una dona
gairebé d'estranguis la veus
exhibint somriure i nuesa
al cor plaent d'una revista
qualsevol

descoberta al terra fangós
del camí diari que recorres
fent que grinyoli el pedaleig

exhibint estàtica el triangle
pilós
que amaga indrets desconeguts
del país dels pensaments obscens
inventats
encara
pels tanys novells dels teus sentits

estàtica però en moviment
davant la intimitat dels ulls
d'aquells intrèpids ulls que fabriquen
estrany i sorprenents relats
irreals
de viatges i altres facècies

contemples el pèl del mont veneri
sense considerar decorós
que els àmbits púdics siguin tractats
de manera massa semblant
a qualsevol aixella vulgar
i ingrata
per la força que ordena natures
per la força que imposa muntanyes

(mentre jo em barallo pobre aràcnid
simplement
paraules i alguns silencis
i mil pretensions d'escarnir
solitari i altisonant
l'encert màgic de l'inefable
creador
de paisatges)

has llençat la imatge femenina
de paper
per por

et recava desobeir
els preceptes inqüestionables
extrets del glatir del decàleg

però després lamentes perdre
la morenor suau i humida
d'aquella dona de qui conserves
encara
en el més absolut dels secrets
el nom
i el somriure

com si es tractés de dues relíquies
antigues
i dignes de veneració
profana

durant setmanes de sols i nits
les mirades carnals del teu front
contemplen aquesta estampa càlida
que retorna sense el suport
del paper

borrosa
com un arbre adormit en la boira

borrosa però no esborrada
la dolcesa de pell de dona
de revista
que sembla voler exhibir el gaudi
més que el cos

defugint el sisè manament
del decàleg
pel camí del desig inèdit
menys inèdit
avui

que pretén desfer-se com mel
escampada pel teu palmell

de dits golafres i infantils
i llavis encara virginals
menys virginals
avui

vols trobar un esguard femení
darrere els rostres massa eixuts
dels camins que recorres sempre

un esguard
només el convit innocent
després del cansat pedaleig
de nimfa
que desitgi abandonar el pudor

fugir tu
també
dels preceptes que t'encadenen
i et devoren
com els voltors de Prometeu
el fetge de contorn juvenívol

formes incipients encara

has vist Puixança de Clarà
amb llum de sala de lectura
sense ombres

aquesta altra dona nua i erta
gens furtiva
sense gaudis lascius ni triangles
de borró
ni pecats
t'ha desplagut en l'intent
de retrobar el paradís fos
d'aquella princesa primera

quasi esborrat el senyal mel·lifu
quasi desdibuixats els llavis
del record
quasi

avui sabria reconèixer
però
l'esbós del cos d'aquella dona
i el seu nom

també reconèixer la por
del nen que necessita refugis
en contemplar el triangle veneri
prop de la fredor de la mort

en assumir l'adolescent
les presències desamagades
i sobtades
inexistents al paradís

saber que el país prohibit
està envoltat d'un bosc ombriu
de pèl

epígon del castell de la bella
dorment

saber que l'home aterra l'home
amb sofisticats artificis
lluny dels jardins de la bondat
convertida en simple reducte
del candor
poètic

allà la puresa de les roses
marcides
sembla eterna

ho sembla

